

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1886. Första Kammaren. N:o 33.

Onsdagen den 21 April.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades prototokollen för den 14 i denna månad.

Upplästes ett inlemnadt läkarebetyg af följande lydelse:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare Herr Generalpostdirektören *Wilhelm Roos* tills vidare är af sjukdom hindrad att deltaga i Riksdagens förhandlingar, intygar
Stockholm den 19 April 1886.

P. J. Wising,
Med. D:r.

Anmäldes och bordlades:

Riksdagens Särskilda Utskotts utlåtande N:o 2, i anledning deraf, att Riksdagen, jemte godkännande i öfrigt af det af Utskottet i dess utlåtande N:o 1 framlagda förslag till lag angående de svenska Lapparnes rätt till renbete i Sverige och till lag angående renmärken, till Utskottet återförvisat slutmeningarne i dessa lagförslag; äfvensom

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtanden:

N:o 12, i fråga om utfärdande af en allmän författning rörande koncession till telegraf- eller telefonanläggningar;

N:o 13, med anledning af väckt fråga om framställning till Kongl. Maj:t rörande villkoren för enskilda telefonliniers anläggande;

N:o 14, i fråga om nedsättning af telegramportot; och

N:o 15, i anledning af väckt förslag angående förändrade bestämmelser i fråga om villkoren för utövande af medicinsk praktik.

*Anslag till
kommersiella
attachéer.*

Föredrogs å nyo Stats-Utskottets den 17 och 19 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 7 a, med anledning dels af Kongl. Maj:ts proposition om anslag till kommersiella attachéer vid beskickning eller konsulat och dels af väckt motion om anslag till handelsagenters anställande i utomeuropeiska länder.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena, Grefve Ehrenswärd: På samma gång jag ber att få betyga Stats-Utskottet min tacksamhet för det sätt, hvarpå det i allmänhet behandlat den nu ifrågavarande Kongl. propositionen, anhåller jag dock att få göra ett par erinringar vid Utskottets betänkande. Jag afser härvid icke den lilla mellanmening, Utskottet inskjutit i sin kläm, och hvarigenom desse attachéer skulle åläggas att till Kongl. Maj:t insända redogörelser, hvilka sedan skulle delgifvas Riksdagen och på lämpligt sätt offentliggöras. Deremot har jag icke desto mindre något att erinra, som det aldrig varit afsedt att undanhålla några af de upplysningar, som dessa kommersiella attachéer skulle anskaffa, hvilket jag tror tydligen framgå af Kongl. Maj:ts framställning i frågan. Det ligger nemligen i sakens natur, att åt alla upplysningar och uppgifter, som dessa attachéer kunde anskaffa, skulle gifvas så stor offentlighet som möjligt. Jag ber att få erinra, att i det fallet Utrikesdepartementet hittills ingalunda gjort sig skyldigt till någon obehörig eller onödig secretesse, utan tvärtom förekomma hvarje vecka, för att icke säga hvarje dag, genom departementets försorg i de allmänna tidningarne meddelanden i ämnen, som angå handeln, sjöfarten och de öfriga näringarna.

De erinringar, som jag anser mig pliktig framställa, röra deremot Utskottets motivering. Utskottet har nemligen der, ehuru visserligen på ett ytterst mildt och undfallande sätt, antydt möjligheten af att besparingar skulle kunna göras å Utrikesdepartementets budget, och hemställt att, om sådana besparingar kunde åstadkommas, de skulle användas för detta ändamål, för hvilket Utskottet endast för år 1887 vill lemna det äskade beloppet 20,000 kronor. Det är detta Utskottets antagande, som jag icke kan vara med om, utan måste jag deremot inlägga en bestämd gensaga. Huru Utskottet kunnat komma till den uppfattning, att besparingar å Utrikesdepartementets stat skulle kunna åstadkommas under år 1887, förstår jag alls icke. För knappa två månader sedan hemställde Utskottet utan meningskiljaktighet, så vidt jag kan erinra mig, om godkännande af den af Kongl. Maj:t framlagda staten, och denna blef äfven af Riksdagen

godkänd. Då fans således icke för Utskottet någon anledning att antaga, att besparingar å samma stat skulle kunna under år 1887 göras, och därför är det för mig svårt att fatta, huru Utskottet två månader senare kunnat komma till den förmodan, att besparingar skulle kunna göras, till hvilka man förut icke sett någon möjlighet. För min del tror jag icke, att några besparingar under åren 1887 eller 1888 kunna göras hvarken å kabinettskassan eller ännu mindre å konsulskassan.

Men det är icke blott därför, som jag anser mig skyldig att mot-sätta mig Utskottets här begagnade motivering. Utskottet ifrågasätter, att detta extra anslag å 20,000 kronor skulle kunna ersättas af möjligen uppkommande besparingar, företrädesvis på den så kallade kabinettskassan. Nu vill jag erinra om en sak, som naturligtvis Utskottet vet bättre än någon annan, ehuru det för ögonblicket synes hafva undfallit den, som skrifvit betänkandet, nemligen att de å kabinettskassan anvisade utgifterna äro af unionel natur, med undantag af aflöningen åt ministern för utrikes ärendena. Till dessa unionella utgifter bidraga, såsom vi veta, Sverige och Norge i en för länge sedan antagen, en gång för alla bestämd proportion. Skulle nu af de bidrag, Sverige lemna, eller $\frac{12}{17}$ -delar, till de gemensamma utgifterna, ett belopp af t. ex. 20,000 kronor frändragas och användas till ett uteslutande svenskt ändamål, skulle proportionen förryckas på ett sätt, som visserligen vore i pekuniärt afseende för Sverige förmånligt, men ingalunda i öfrigt fördelaktigt, ty då komme det att från norsk sida sägas, att Sverige icke fullgjorde sina unionella förpligtelser. Jag är fullkomligt öfvertygad om, att detta ej varit Utskottets mening, utan beror på ett förbiseende af nu anmärkta förhållanden. Utskottet har så många gånger och i det hela taget ganska välvilligt behandlat Utrikesdepartementets budget, att det är tydligt, att Utskottet ej velat åstadkomma några unionella svårigheter i detta afseende.

För min del kan jag således ej biträda Utskottets motivering, i hvad den afser de ifrågasatta besparingarna å kabinettskassan, först emedan jag tror, att sådana besparingar icke kunna åstadkommas och vidare emedan jag anser att, äfven om de skulle kunna åstadkommas, de icke kunna användas på det sätt, som här föreslagits. Jag skulle visst icke hafva något emot att förorda sådana besparingar, om de kunde på något sätt låta sig göra. Det är mig väl bekant, att Riksdagen gerna ser, att besparingar kunna föreslås, äfven om de ej skulle vara synnerligen stora. Men jag upprepar, att det är min bestämda öfvertygelse, att några besparingar härvidlag icke låta sig göra. Jag går ett steg längre och säger ärligt ifrån, att det snarare kan komma i fråga att begära tillökning i anslagen å tredje hufvudtitel. Då jag säger detta, vill jag dock tillika uttryckligen betona, att jag anser en sådan tillökning icke behöfva ifrågakomma å den så kallade ministerstaten, den egentliga ministerstaten, ehuru från denna stat äfven utgå pensioner till de diplomatiska tjenstemännen, under det alla de öfriga departementen äro befriade från alla pensionsstat, som för dem hvilat på allmänna indragningsstaten och nionde hufvudtiteln. Deremot kan och bör en sådan tillökning ega rum å centraladministrationen eller

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)

för Utrikesdepartementets expedition och till konsulstaten. Det är utom allt tvifvel, att arbetet inom departementet vuxit i högst betydlig grad och för hvarje dag blir allt mer och mer betungande; och därför kan den stund inträffa, då det för Utrikesministern blir en pligt att föreslå och likaledes för Riksdagen en pligt att bevilja tillökning i anslaget till detsamma.

För att nu komma till ett slut, upprepar jag, att den divergens, som förefinnes mellan Utskottet och mig, afser endast motiveringen. Mot sjelfva klämman har jag ingen anmärkning att framställa, utan biträder gerna och med tacksamhet det slut, hvartill Utskottet kommit, men kan *icke* göra det, om motiveringen får stå kvar. Jag kan icke göra det, emedan det skulle kunna sägas, att jag derigenom liksom gifvit på hand icke blott för mig sjelf, utan äfven för min efterträdare — och han kan snart nog komma — att besparingar å kabinetskassan möjligen skulle kunna åstadkommas. Då jag anser detta omöjligt, hoppas jag att Kammaren, som ju alltid visat sig välvillig mot tredje hufvudtiteln, lemnar sitt understöd åt mitt yrkande, att Kammaren måtte, med ogillande af ifrågavarande del af motiveringen och under förutsättning, att den utgår, bifalla det slut, till hvilket Utskottet kommit.

Grefve Barnekow: Utskottet har sammanfört Kongl. Maj:ts förslag och Herr Stjernspetz' motion, emedan de båda hafva mycket gemensamt och i flera delar icke synas skilja sig från hvarandra. Detta är mycket sant; men de båda förslagen skilja sig dock i ett visst väsentligt fall, nemligen i fråga om ändamålet med de föreslagna kommersiella attachéerna. Enligt motionen skulle dessa förnämligast hafva till uppgift att bereda och förmedla direkta handelsförbindelser, med andra ord, vara handelsagenter, som till Kongl. Maj:t skulle afgifva berättelse rörande sin verksamhet. Enligt den Kongl. propositionen åter skulle de vara anställda såsom attachéer vid konsulat eller beskickningar. De skulle således, enligt sistberörda förslag, vara ett slags konsulataspiranter. Jag betviflar icke det behöfliga och nyttiga i en dylik anordning. Jag är tvärtom för min ringa del och på grund af någon personlig erfarenhet innerligt öfvertygad om, att en sådan praktisk förskola för aspiranter vore af stort värde och skulle i väsentlig mån höja våra konsulattjenstemäns duglighet. Men jag vågar dock värdsamt hemställa, om icke under en för vår handel och industri så bekymmersam tid som denna, skäl kunde vara att i första rummet försöka att lemna en mera direkt hjälp, än den våra konsulat kunna erbjuda, äfven om de vore biträdda af kommersiella attachéer. Vi hafva för närvarande, om jag icke missminner mig, omkring 700 konsulat, hvilkas innehafvare genom sina instruktioner äro förpligtade att underlätta och skydda vår handel och sjöfart o. s. v. Detta torde väl vara för det uppgifna ändamålet tillräckligt, tillräckligt äfven för de uppgifter, som skulle föreläggas dessa kommersiella attachéer, nemligen att egna sig åt undersökning rörande möjligheten och vilkoren för afsättning af våra industriella alster och deröfver afgifva rapporter. Sådana rapporter afgifvas i sjelfva verket tidt och ofta

af våra konsuler. Icke nog med, att man gifver goda råd och anvisningar till våra handelsmän, man måste också sätta dem i tillfälle att kunna begagna sig af och efterfölja dessa råd, och det är här som handelsagenter, af staten stipendierade, om jag så må säga, vore behöfliga, ja, under nuvarande förhållanden kanske nödvändiga för att, så att säga, komplettera och göra rätt fruktbringande konsulatens grundläggande verksamhet. De i Kongl. Maj:ts proposition föreslagna attachéerna skulle icke här göra tillfyllest. De kunde för öfrigt desse unge män, huru lämpliga de än vore till konsulattjenster, då de icke egnat sig åt affärsverksamhet och genom praktisk verksamhet förvärfvat sig detaljkänedom i handelsförhållanden, icke vara till något direkt gagn, icke med framgång ingripa i affärslifvet. De kunde, enligt min åsigt, icke göra så stort gagn som en, låt vara mindre teoretiskt bildad, pålitlig handelsagent kunde göra, hvilken vore väl förtrogen med vår export och med fackkunskap förenade praktisk erfarenhet.

Anslag till kommersiella attachéer.
(Forts.)

Jag vågar därför hemställa, att det begärda anslaget af 20,000 kronor må utgå i form af stipendier eller reseunderstöd till yngre affärsmän, och sluter mig således till Herr Sven Nilssons reservation.

Friherre Klinckowström: Jag tog mig friheten att, då Kongl. Maj:ts nådiga statsverksproposition remitterades till Stats-Utskottet af denna Kammare, rörande den nu ifrågavarande punkten afgifva en motion, i hvilken jag anförde:

“Innan vi erhålla en mera lifskraftig industri än för närvarande är fallet och som de i senare tider med Frankrike och Spanien afslutade handelstraktater i flera afseenden hämmat och bringat i ett förtvinande tillstånd, kunna ifrågavarande handelsattachéer rätt väl undvaras, då våra konsuler borde kunna mera fullständigt och säkert lemna alla de upplysningar, som med dessa attachéer afses.

Ville Kongl. Maj:t och Herr Utrikesministern egna mera uppmärksamhet åt våra äldre handelstraktater och dessas reglerande, i afsigt att derigenom skydda våra näringar, handverk och industri, skulle detta gagna vida mer än de nya *tjenster*, som genom ifrågavarande förslag afses.”

Jag yrkade därför afslag å den ifrågavarande punkten. Stats-Utskottet har med en sällspord enighet deremot föreslagit bifall till hvad Kongl. Maj:t här begärt. Det förekommer endast en reservation från en Förste Kammarens ledamot i fråga om motiveringen och en från en Andra Kammarens ledamot, hvilken sistnämnda reservation nära ansluter sig till Herr Stjernspetz' motion, utan att dock fullt uppgå i densamma. Hvad frågan nu beträffar, finner jag, för att nyttja en liknelse, att detta bemödande af Kongl. Maj:t, beträffande vår handel och våra näringar, verkligen är att likna vid en morfinsprutning på de i själatåget liggande näringarna. Det kan bringa dem till sömn och minska plågorna under dödsarbetet, men — det *hjelper icke*. Jag fruktar att, om dessa attachéers anställande vid våra beskickningar kommer till stånd, dessa 20,000 kronors extra anslag komme att snart följas af dubbelt eller tredubbelt belopp på ordinarie stat, och Utrikes-

Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)

ministern låter verkligen å sid. 6 i statsrådsprotokollet rörande tredje hufvudtiteln påskina något dylikt. Han säger der: "Jag har ock tänkt mig, att den anordning, jag för Sveriges del ifrågasätter, skulle, om tillräckliga medel kunna erhållas, jemväl bereda tillfälle till anvisande af stipendier åt konsulsaspiranter, på samma gång antagligen bland dem, hvilka blefve utsände såsom kommersiella attachéer, lämpliga kandidater till mer framstående konsulsbefattningar understundom skulle kunna erhållas." Vidare säges: "Den åtgärd, jag vågar föreslå, är ett försök, och det är derför också naturligt, att endast ett föga betydligt belopp nu bör för ändamålet ifrågasättas. Jag anser likväl, att mindre belopp än 20,000 kronor icke bör ifrågakomma, helst om dermed skall kunna ernås möjlighet att jemväl till länder utom Europa utsända personer för det uppgifna ändamålet."

Han synes derigenom vilja låta påskina, att det kommer att fordras mera medel, och att denna institution blir att likna vid en uppfostringsanstalt för konsulsaspiranter, något som äfven den siste talaren ganska tydligt påpekat. Jag fruktar för, att ändamålet icke med dessa attachéer kommer att uppfyllas. Det är alldeles omöjligt, enligt mitt förmenande, att af dessa — på sin höjd 4 — personer begära, att de skola på ett tillfyllestgörande sätt skaffa regeringen och landet upplysningar om handels- och näringsförhållanden, som kunna vara fördelaktiga för oss att veta. Det är förut påvisadt af den siste talaren, att våra konsulter och vice konsulter äro så ofantligt öfvervägande till antal, jemförda med dessa attachéer, att jag tror, att det vore mycket nyttigare att mähända genom andra instruktioner för dessa konsulter kunna göra dessa nu begärda eller önskade upplysningar vida mera omfattande, än hvad genom dessa attachéer skulle kunna blifva fallet. Om man jemför våra konsulter berättelser med dem, som afgifvas i andra länder — jag har tillfälligtvis något sosselsatt mig med Tysklands — finner man af de tryckta redogörelserna, att de utländska konsulernas berättelser från världens alla delar äro långt mera omfattande och för näringarna nyttiga, än hvad någonsin våra konsulsrapporter, i den del nemligen, som offentliggöres af Kommerskollegium, synes vara. En förändring af denna instruktion för konsulerna, tror jag, skulle mycket mer tillfyllestgörande skaffa land och regering de äskade upplysningarne än dessa 4 — *möjligtvis* 5 — handelsagenter skulle åstadkomma.

Jag fruktar storligen, mine herrar, att komma dessa attachéer till stånd, blifva de snart nya tjenstemän med nya tjänster, som komma att roa sig på de hufvudorter, der legationer finnas, och blifva ganska hyggliga unge män för förlustelser etc., men hvilka icke komma att gagna våra näringar eller vår handel i någon betydligare mån eller på något tillfyllestgörande sätt. Jag vill icke utsträcka diskussionen om detta ämne, så mycket hellre, som jag icke ämnat yttra mig till följd af summans ringhet, och då min motion ju varit öfverlemnad till Utskottet; men då jag förmodar, att jag icke i denna Kammare kommer att stå ensam i mitt yrkande om afslag, ville jag nu anföra dessa grunder såsom stöd för detta yrkande, på hvilket jag anhåller om proposition.

Friherre von Kræmer: Under den ganska långa tid denna fråga var, om jag så må säga, sväfvande i Stats-Utskottet och vid de olika stadier af behandling, densamma der undergick, blef så småningom ställningen för densamma inom Utskottet betydligt förändrad. Vid dess första förekomst såg det i sanning, jag erkänner det, fullkomligt hopplöst ut att kunna vinna Utskottets bifall för densamma, men sedan hafva sympatierna för förslaget allt mer vuxit; och slutligen gick den igenom, snart sagdt, utan något motstånd; och endast de obetydliga vilkor, som i motiveringen förekommo, intogos. Det är då rätt ledsamt, att vid denna frågas slutliga behandling likvisst det bästa af alla understöd skall, befarar jag, komma att saknas oss. Utrikesministern har nemligen, så vidt jag rätt uppfattat hans yttrande, gjort till ett ondviktigt vilkor för sakens framgång borttagande af en del af motiveringen, just den del, vid hvilken förslagets motståndare mest fäst sig. Hans yttrande kan svårligen tydas annorlunda än att, om denna del af motiveringen bibehölles, han slöte sig till dem, som vilja afslå å förslaget. Det vore rätt ledsamt, om vid förslagets slutliga behandling det skulle komma att stranda på en sådan oförmodad klippa.

Att saken är tänkvärd och berättigad, derom torde jag i denna Kammare icke behöfva tala. Att vår industri är i betryck, har man också här tillräckligt hört omtalas. Det bör därför icke kunna anses vara annat än fullt tidsenligt, att man åtminstone försöker att uppsöka nya marknader och skaffa industriidkarne anvisning om afsättning för deras produkter. Ett särskildt skäl för att detta sätt är tidsenligt, ligger i hvad som i statsverkspropositionen är anfördt om de åtgärder, som vidtagits i andra länder. Dessutom har helt nyligen underrättelse yppats, som ytterligare stärker min åsigt om, att detta sätt öfverallt i handelsverlden uppfattats såsom ändamålsenligt och tidsenligt. Det stod nemligen helt nyligen i en större tidning härstädes en notis från England, innehållande att en ledamot af underhuset väckt förslag om anställande af handelsagenter i alla större städer i Europa. Förslaget förkastades på den grund, att det upplystes att regeringen just hölle på med utarbetande af ett förslag om anställande af dylika agenter "i alla hufvudstäder i Europa". I England förebådas således ett förslag att tillsätta handelsagenter i främmande hufvudstäder.

Att, såsom af en talare yrkats, anställa i handel förut sysselsätta personer på några orter utomlands, tror jag för visso vara mera verkamt, men det blir betydligt dyrare. Jag tager mig friheten erinra, att för några år sedan en sådan agent anställdes i Kina. Endast hans lön gick till 30,000 kronor, om jag icke missminner mig. Hvarför man med det obetydliga anslag, som här begäres, skulle kunna få antagligen 3 eller 4 attachéer anställda på olika orter, är att de blifva tjänstemän med vilkor af möjligt avancement och möjlig framtida pension. De kunna därför under sin tjänstgöring nöja sig med en betydligt mindre lön än en sådan tillfälligt anställd, ur handelsverlden tagen agent, som icke har sådan förhoppning eller sådan ställning, som tjänstemannaförhållandet bereder. Staten måste därför med fulla

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.).*

Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)

beloppet kontant ersätta denne, och härtill kan ju anslaget tydligtvis icke räcka till.

Utrikesministern trodde, att Stats-Utskottet förbisett förhållandet med Norges bidrag af $\frac{5}{17}$ till utgifterna för kabinettskassan. Det vore i sanning aldeles oförklarligt, om Stats-Utskottet skulle förbisett något sådant, som upphörligen icke blott stått i Kongl. Maj:ts proposition, utan äfven här upprepats. Ingalunda har sådant förbiseende egt rum. Man har naturligen tänkt sig, att på samma gång någon minskning egde rum i de svenska utgifterna, skulle en besparing uppkomma till Norges fördel. Det kan icke hjälpas, att detta förhållande minskar effektiviteten af en sådan besparing. Detta är jag den förste att erkänna.

Hvad Utrikesministern yttrat om, att en sådan besparing antagligen icke kunde i alla händelser åstadkommas, står det i full samklang med yttrandet i statsrådsprotokollet, pag. 10. Det står der: "Under den korta tid, jag förestått Utrikesdepartementet, har jag väl funnit, att under de 27 år, jag icke tillhört departementet, ärendenas såväl antal som omfång i högst betydlig mån tillvuxit, men anser mig icke därför berättigad att ännu yttra mig hvarken i fråga om möjligen behöflig *tillökning* i arbetskrafter eller förändring i organisationen eller arbetssättet — frågor, hvilka alltid kräfva försigtighet och framför allt en sakkännedom, äfven beträffande detaljer, som det icke rimligtvis kan begäras af mig." Det är naturligt således, att enligt Utrikesministerns åsigt någon *minskning* icke kan ega rum.

Jag hemställer dock, huruvida det icke på Utrikesdepartementets stat finnes anslag, som möjligen skulle kunna indragas eller inskränkas. På vinst och förlust framkastar jag ordet: militärattachéer. Om man får ett nytt slags attachéer, skulle de ej möjligen kunna försvinna? Jag vet mycket väl att äfven de äro bekostade både af Sverige och Norge, så att genom deras indragande blott den svenska andelen, 8,000 kronor, af kostnaden för dem blefve disponibel; men det vore alltid något.

Slutligen hemställer jag dock, om det är skäl att fästa sig så mycket vid ett sådant uttryck i motiveringen, som det här afsedda. Utskottet erinrar i motiveringen: "att ganska betydliga anslag äro för departementet anvisade; och att medel till förverkligande af Kongl. Maj:ts föreliggande förslag synas böra kunna anskaffas genom beredande af tillgångar och besparingar å dessa anslag; särskildt å de till kabinettskassan hörande". Det är ju icke derigenom bestämdt sagt, att medel på så sätt *skola* anskaffas.

Slutligen tillägges — sedan man påpekat att enligt nu gällande riksstat kabinettskassan erhåller i ordinarie anslag 447,800 kronor och konsulskassan 160,000 kronor — i motiveringen: "Med allt erkännande af den stora vigten af att behörigen tillgodose de landets kraf, hvilka ministerstaten har att bevaka, torde det likväl vara tydligt, att, med hänsyn till dessa båda anslags olika belopp, besparingar för det nu ifrågasvarande ändamålet endast å anslaget till kabinettskassan böra ifrågasättas, enär det synes antagligt, att kabinettskassans behof möjligen skulle kunna fyllas med ett något mindre belopp än för närvarande därför tages i anspråk. Då emellertid vigt ligger derpå, att

åtgärder snarligen kunna vidtagas i syfte att bereda ökad afsättning åt svenska näringarnas och industriens alster, samt då *för närvarande förslag till sådana besparingar icke föreligga*, särskilda medel för ändamålet erfordras, föranlåtes Utskottet att tillstyrka att anslag för nästkommande år till det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp må af Riksdagen beviljas.

För närvarande har Utskottet icke sett annan utväg öppen än att bevilja ett särskildt anslag, och hvad framtiden bär i sitt sköte, kan man icke veta. Af de skäl, som jag här anfört, hemställer jag, om, då man kan vänta att i den andra delen af representationen striden kommer att stå mellan afslag å Utskottets förslag och bifall till detsamma, vi icke nu borde taga Utskottets förslag såsom innebärande den för *saken* gynsammaste utgång.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Friherre Leijonhufvud: Då Utrikesministern uttalat sin tacksamhet mot Stats-Utskottet för den välvilja, Stats-Utskottet i allmänhet visat mot Utrikesdepartementet, skulle jag, för min del, såsom ledamot af Utskottet och särskildt den afdelning, som behandlat tredje hufvudtiteln, med nöje kunna taga åt mig denna hans tacksamhet, men deremot är det icke säkert, att samma vore förhållandet med Stats-Utskottet i dess helhet. Det är otvifvelaktigt, att majoriteten inom Utskottet starkt misstänker, att på tredje hufvudtiteln skulle kunna göras indragningar. Denna uppfattning är så svår att bekämpa, att man har måst låta sig nöja med den motivering som finnes i betänkandet. Jag var för min del icke nöjd dermed, och jag förklarade, att det stred mot min personliga öfvertygelse att några indragningar kunde ske på ministerstaten. Jag upphjöd den lilla kunskap jag hade i ämnet att visa, att det icke fans någon sannolikhet för, att sådana besparingar skulle kunna ske. Min insigt var emellertid icke tillräcklig, och jag tror, att det vore till mycket gagn för tredje hufvudtiteln, om Utrikesministern ville gifva oss en fullt populär framställning om hvad som behöfves för vår diplomati. Då man ser summor på 60,000 och 80,000 kronor anslagna till ministerlöner, väckes lätt den tro att de kunde reda sig med något mindre summor. Jag är icke antecknad såsom reservant, men gillade ej den uppfattning, som i motiveringen gjorde sig gällande. Jag skall därför gerna vara med om att stryka denna motivering.

Hvad sjelfva benämningen attachéer beträffar, väcker den hos mig vissa betänkligheter. Denna benämning antyder, såsom i Kongl. Maj:ts proposition äfven medgifves, att de skulle vara anställda vid beskickningar och således vara ett bihang till desse. Under hand har emellertid meddelats i Stats-Utskottet, att meningen vore att anställa dem på följande ställen: Schweiz, Kap och Buenos-Ayres, och på ingen af dessa platser finnas beskickningar. Benämningen är således oegentlig, och detta föder oegentliga begrepp om, att de skulle vara bihang till ministrarne och lefva på diplomatisk fot.

Jag tror, för min del, att något i den vägen, som Herr Sven Nilsson föreslagit, är bättre. Jag har ingen fruktan för, att, såsom

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

Friherre Klinckowström antydde, kostnaderna skulle ökas. Detta tager jag tvärtom för alldeles gifvet och skall ingalunda beklaga det. Med 20,000 kronor till personer, som skola lefva på utom Europa belägna ställen, kommer man sannerligen icke långt. Denna summa måste nödvändigtvis två- eller tredubblas. Vunnes något med detta lilla anslag, vore det verkligen icke illa använt. Jag tror emellertid att, om frågan kommer upp ännu en gång, det vore ändamålsenligt att gifva desse personer andra benämningar, och hemställer huruvida det icke vore lämpligare att uppföra dem på sjetta hufvudtiteln än på tredje. Hvad som i år räddade frågan i Stats-Utskottet var i sjelfva verket att vi på sjetta hufvudtiteln hade en motion som kunde behandlas gemensamt med Kongl. Maj:ts proposition och som föranledde frågans utbrytning från tredje hufvudtiteln vid dennas behandling. Eljest hade säkerligen saken blifvit afstyrkt af Utskottet. Jag för min del röstar, såsom Utrikesministern hemställt, för bifall till Utskottets förslag med ogillande af den utaf Utskottet begagnade motivering.

Herr Björnstjerna: Så framt Utskottet inskränkt sig till att helt enkelt tillstyrka Kongl. Maj:ts proposition utan den motive-ring, som nu finnes, och utan reservationer, skulle jag visst icke begärt ordet, i synnerhet som min högt ärade vän, utrikesministern, anser att denna nya institution kan vara af vigt, och hans åsigt synes delas af åtskilliga andre. Då likväl motiveringen, hvarmed Utskottet beledsagat sitt utlåtande, icke för mig lemnar det allra ringaste tvifvel om, att detta anslag skulle gifvas endast för nästa år, men att sedermera ett motsvarande belopp komme att indragas å anslagen till kabinettskassan, kan jag omöjligen tillstyrka bifall till förslaget.

Jag har hela tiden haft stora tvifvel angående detsammans ändamålsenlighet och nu måste jag uttala dessa, emedan jag anser en verklig fara ligga i att bifalla betänkan-det, sådant det nu föreligger.

Utrikesministern yttrar till statsrådsprotokollet: "Det synes mig därför vara nödvändigt att, om staten vill, mer än hittills hos oss skett, ingripa i syfte att skaffa den inhemska industrien afsättnings-tillfällen eller åtminstone i syfte att dertill bidraga, välja samma medel som man i andra länder med fördel anlitat bland annat genom att utsända för ändamålet särskildt lämpliga personer, hvilka för vinnande af en mera ansedd ställning och lättare beröring med embetsmyndigheter borde anställas vid någon beskickning eller något konsulat." Han tillägger: "I åtskilliga främmande länder har denna tanke redan vunnit tillämpning eller synes på väg att vinna sådan. England har sålunda haft och har kommersiella attachéer. I Italien har ministern för åkerbruket, handeln och näringarne nyligen framlagt begäran om anvisande af ett anslag till belopp af 40,000 lire för anställande af dylika attachéer. Vid konferensen i Budapest nästlidna år framställdes förslag i liknande syfte, ehuru mera särskildt afseende landbrukets intressen." Jag har mig icke bekant att England haft eller har mera än en enda person Mr Crowe, i egenskap af kommersiell attaché. Hans uppdrag är emellertid så vidt jag vet något helt annat än det,

som skulle lemnas åt de i detta betänkande afsedda attachéerna. Han är anstald i Paris, men användes äfven på andra platser, der England har vigtigare underhandlingar angående tullfrågor, såsom en sakkunnig rådgifvare åt beskickningarne. När man betänker det ofantligt stora antal artiklar, som England utför, finner man lätt, af hvilken vigt det kan vara vid dylika underhandlingar att kunna påräkna en person med vidsträckt erfarenhet i sådana frågor.

Så vidt jag har mig bekant, är han deremot alldeles icke utskickad vare sig för att befordra afsättningen af engelska artiklar eller ännu mindre för att utbildas till konsulatstjensteman. De öfriga länder, hvilkas exempel Hans Excellens åberopar, äro Italien, der regeringen begär 40,000 lire för ändamålet, och Ungern, der man på den sista kongressen i Budapest uttalade önskningsar att erhålla sådana attachéer i landtbrukets intressen, men man kan väl icke påstå, att medlet blifvit med fördel anlitadt, innan det ännu är ens känt huruvida dessa förslag ledt till någon åtgärd. Det är visserligen sant, såsom en ärad talare upplyst, att engelska regeringen förklarar sin afsigt vara att framlägga förslag om en dylik inrättning, men England befinner sig i en helt annan ställning än Sverige. Såsom jag nyss nämnde, har det ett ofantligt stort antal artiklar att sälja till utlandet, under det vi beklagligen blott hafva några få; jag återkommer härtill längre fram. Jag skulle icke hysa samma betänklighet att tillstyrka ett förslag, som detta, så framt det gälde ett land sådant som England eller Italien, der man är säker, att hvad som begäres till Utrikesdepartementet beviljas, under det ett motsatt förhållande här eger rum. Min erfarenhet är åtminstone icke den, hans Excellens uttalade, att Stats-Utskottet och Riksdagen i allmänhet visat sig välvilliga mot Utrikesdepartementet, utan alldeles motsatsen.

Hans Excellens anser att för vinnande af en mer ansedd ställning och lättare beröring med embetsmyndigheter de föreslagna tjänstemännen borde anställas vid beskickningarne och konsulaten såsom attachéer. Jag kan icke heller deri dela hans åsigt. En attaché vid en beskickning eller ett konsulat har en mycket underordnad ställning, ty han innehar den lägsta tjänstegraden; och en lättare beröring med myndigheterna vinnes icke genom anställningen såsom sådan, ty myndigheterna se helst, att ministern eller konsuln själf vänder sig till dem. Jag tror att deras ställning blifver bättre, om de skickas utan titel af attaché, men af ministern eller konsuln presenteras såsom utsände i ett särskildt uppdrag, hvarigenom de få tillträde till alla myndigheter, och då inträder icke det hinder, jag nyss nämnde, att en attaché icke bör annat än undantagsvis vara den, som uppträder hos myndigheterna. Jag tror dessutom, att ställningen såsom attaché vid en beskickning skulle snarare försvåra hans uppdrag. En sådan tjänsteman är alltid i större eller mindre mån i åtnjutande af de diplomatiska prerogativen, och detta skulle göra det svårt för honom, så vidt meningen är att han skall gå och bjuda ut svenska artiklar till salu. Särskildt har jag hört framhållas, att de skulle sälja svenskt utsädesfrö, men en attaché vid en beskickning kan icke gerna gå från bod till bod och bjuda ut frö eller andra varor.

*Anslag till
kommersiella
attachéer.*
(Forts.)

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

En annan olägenhet af den föreslagna institutionen ber jag få framhålla. Ministrarne och våra diplomater i allmänhet böra sjelfva fullgöra den tjänst, som man fordrar af en dylik kommersiel attaché. De böra på allt möjligt sätt intressera sig för vår handel och industri samt meddela de underrättelser, som kunna vara af gagn, och de göra det verkligen i allmänhet. Få de deremot särskilda attachéer för sådana göromål, kunna de derigenom anse sig fritagna från dessa pligter. Mången föreställer sig, att våra diplomater icke hafva annat att göra än att äta goda middagar samt promenera omkring och se magnifika ut, men så är icke förhållandet. Allmänheten visar också beskickningarne ett ganska stort förtroende. Jag skulle dervidlag kunna åberopa, att under den tid, jag hade äran vara minister, hade jag en ständig korrespondens med enskilda personer, hvilka jag ofta icke kände till eller hört talas om; de vände sig till mig för att erhålla underrättelser om utsigterna för att sälja allt möjligt, hummer, löskragar, öl, velocipeder och lokomobiler m. m.; man begärde upplysningar om handelsfirmors soliditet, eller anhöll om indrifning af förfallna fordringar o. s. v. Det är verkligen för ministrarne ett hedrande förtroende, att man sålunda vänder sig till dem, och de bjuda äfven till att gå allmänhetens önsknningar till mötes. Jag tror då icke, att det vore lämpligt att särskilda personer anställes vid beskickningarne för att uträtta allt detta; det skulle förtaga ministerns eget intresse för saken.

Hans Excellens åberopar i statsrådsprotokollet, "att Norges Storting 1874 anvisade ett anslag af 12,000 kronor, sedermera höjdt till 15,000 kronor, att användas såsom arfvoden åt två personer, hvilka, efter förslag af departementet för det inre, på föredragning af ministern för utrikes ärendena anställas såsom attachéer vid våra beskickningar, med tjänstgöring undantagsvis jemväl vid konsulat." Hans Excellens tillägger med rätta, "att åtskilligt kan vara att anmärka mot en sådan anordning, som icke saknar olägenheter". Dessa attachéer inrättades emellertid för att tjänstgöra såsom vanliga sådana vid beskickningar, och de blefvo icke bemyndigade att, såsom Utskottet här föreslagit, skrifva till Kongl. Maj:t, hvarefter Kongl. Maj:t skulle meddela deras skrivelser till Riksdagen, utan de skulle helt simpelt tjänstgöra vid beskickningarne för att utbildas till diplomater eller konsulter. När förslaget väcktes i stortinget, hade jag äran att vara utrikesminister, och det hänsköts till mitt utlåtande. Jag svarade, att så framt meningen vore att utbilda dessa unge män till både diplomater och konsulter, föreslog jag, att de skulle anställas vid de beskickningar, som på samma gång äro konsulat, således i Konstantinopel, Lissabon eller Washington, eller också i någon af de stora sjöstäderna, der båda delarna finnas, såsom London, Köpenhamn eller Petersburg. Resultatet blef, att inga sökande anmälde sig till någon af dessa platser; men en juris kandidat till attaché i Paris och en löjtnant att blifva anställd i Berlin. Dessa voro i flera år i åtnjutande af stipendierna. Juris kandidaten blef sedan professor vid universitetet i Kristiania och någon tid statsråd, och löjtnanten återvände äfven hem. Något annat resultat af dessa stipendier under

dessa 12 eller 13 år har jag ej kunnat finna än att en af de senare nämnde norska stipendiat-attachéer för närvarande är andre sekreterare i Utrikesdepartementet, hvilket han kunnat blifva lika väl i alla fall, så vidt jag kan se, och nu nyligen har ett sådant stipendium tilldelats en person, som redan var anställd såsom attaché och tjänstgjorde i Utrikesdepartementet. Detta är det resultat, som Norge vunnit med en utgift af omkring 150,000 kronor.

Hans Excellens yttrar vidare, att den af honom föreslagna åtgärden vore blott ett försök. Jag förenar mig fullkomligt med den föregående talaren, som påvisade, att så vida inrättningen verkligen skulle visa sig vara af gagn, vore det alldeles gifvet, att mycket större anslag dertill komme att fordras än för närvarande. Herr Stjernspetz yttrar i sin motion: "det torde vara väl bekant, huru en riktig jagt af flera stater satts i gång för att med stora kostnader och faror förvärfva kolonier i aflägsna länder, under tydlig afsigt, att derigenom finna afsättningsorter för samma länders industrialster. Lika förvånande som denna lifliga jagt företer sig för åskådaren, lika förvånande är det utomordentliga lugn, hvarmed vi här i Sverige betrakta densamma och ej göra den ringaste ansträngning i dylikt syfte, icke ens så mycket som att söka inleda direkta handelsförbindelser med förut befintliga stora och rika stater utom Europa." Jag förmodar, att Herr Stjernspetz härmed *icke* menar att vi skola följa andra länders exempel och jaga efter nya kolonier; Riksdagen har tydligt ådagalagt, att den icke älskar kolonier; han åsyftar väl således blott, hvad han i sista punkten uttrycker, nemligen att det är förvånande, att vi icke inleda direkta handelsförbindelser med stora, utom-europeiska länder. Jag ber att få påpeka, att vi verkligen hafva sökt göra det, men att en sådan sak icke är så lätt, till och med ofta omöjlig. Jag vill derför återropa ett exempel. På 1860-talet utsändes till Kina såsom vår agent en mycket intelligent och verksam man; han hade en stor lön, jag minnes ej riktigt, men tror att det var 30,000 kronor. Han var ute några år och skref hem högst intressanta och vidlyftiga rapporter, som väckte mycket uppseende, och man trodde, att deraf skulle blifva åtminstone något resultat. Efter några år inkom han helt tvärt med sin afskedsansökan, hvilken jag skulle önska hafva här, för att kunna för herrarne uppläsa densamma, ty den var verkligen så sann och träffande. Han säger deri: jag har nu varit här så och så många år samt arbetat och skrivit mycket, och jag hör att man varit nöjd med min verksamhet; men hvad jag här skrivit kunde jag mycket bättre hafva författat i London, ty de flesta af mina materialier har jag måst förskaffa mig från London, och som nio tiondelar af Kinas handel med Europa går öfver London, kan man verkligen der bäst bedöma, hvad som här kan säljas eller icke. Han slutar med att säga, att han skämdes att sitta der och uppbära en så stor lön, då han ingenting kunde uträtta och ej lyckats förskaffa våra produkter någon afsättning, hvarför han begärde sitt afsked. Kan man få bättre och driftigare handelsagent än denne person, skulle det förvåna mig. Hvarför kunde han intet uträtta? Derför att vi med undantag för några stora utförselartiklar

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

*Anslag till
kommersiella
attachéer.*
(Forts.)

arbeta för dyrt. Hvert vi än vända oss, komma våra produkter i täflan med hela världens. Våra industriartiklar äro i allmänhet ganska goda, men de äro för dyra och kunna således med få undantag icke säljas utomlands. För att förvissa sig härom, behöfver man endast gå in i en bod här i Stockholm och fråga efter priset på utländska artiklar samt på motsvarande svenska, och man skall med förvåning finna, hvilken skillnad redan här i Sverige eger rum. Jag har samlat flere exempel härpå, som jag icke nu skall framdraga; men jag tillåter mig det med afseende på ett, emedan det förefaller slående. När det stora nya barnhuset byggdes här i Stockholm, fann man att må hända största delen deraf var utländskt gods: teglet var tyskt, åtminstone beklädnadsteglet, jernbalkar, värmeledning och ångpannor m. m. var utländskt; sängar och sängkläder voro tagna från London, med ett ord, en stor, *om* ej den största, delen af huset och dess inredning var hemtadt utifrån. När jag talade med en ledamot af direktionen för barnhuset och frågade hvarför, svarade han, att man gjort upp kontrakt med en erfaren och skicklig byggmästare, hvilken funnit det billigare att hemta materialet utifrån. Detta är betecknande nog, och vi kunna icke begära att få afsättning på utlandet, så länge vi ej kunna täfva med utländingen hemma hos oss. Vi måste lära oss att producera billigare, men innan detta sker, kunna icke dessa attachéer skaffa oss afsättning. Särskildt har man klandrat, att vi icke begagna oss af direkt export; men det återstår att bevisa, att den direkta exporten under *alla* omständigheter är fördelaktigare än den indirekta. Jag tror det nemligen icke. Så snart stora partier af samma vara utföras, så att man kan skicka hela skeppslaster deraf, är den direkta afsättningen naturligtvis fördelaktigare; men då detta icke är fallet, utan man skickar ut mindre partier, som icke finna köpare genast, tror jag det vara klokare, och att man vinner oftast mer, genom att sälja varan till något säkert hus i England eller Hamburg, som betalar kontant, än om man på egen risk skickar en vara till Kina eller Australien, hvilket förutsätter en viss kapitalstyrka, ty vanligen får man då vänta länge, innan betalning erhålles. Det är således alls icke sagdt, att den indirekta handeln är mindre fördelaktig.

Herr Stjernspetz fortfar: "under det vi totalt sakna egna agenter och handelshus i sådana länder som Ostindien, Kina, Japan, Australien, hela Sydamerika och Afrika m. fl., ega vi deremot ett alldeles för stort öfverflöd deraf i England, Frankrike, Tyskland och andra europeiska länder." Jag bestrider att vi helt och hållet sakna agenter i utom-europeiska länder. Vi hafva i främsta rummet konsulter, af hvilka några, såsom den på Cap nyligen aflidne, med stort nit verkade för afsättning af svenska produkter. Jag talade t. ex. här om dagen med en af våra största trävaruexportörer. Han berättade att han för några år sedan skickat ut en agent till Australien, som sedan anställt underagenter i de olika australiska kolonierna. På sådant sätt hade han fått en betydlig export på Australien, och han nämnde på samma gång, att han sedan många år haft agent i Egypten och Buenos Ayres. Han tillade: jag vet mycket väl, att en stor del af vår tillverkning går den indirekta vägen genom handelshus i England eller

Frankrike, och jag har hört att förlidet år svenska varor genom dem blifvit sålda i Senegal och orter vid Persiska viken, men dessa handelshus betala ärligt våra varor och må sedan skicka dem, hvart de vilja. Många sådana exempel kunna säkerligen framdragas.

Jag tror icke det tillhör staten att skicka ut agenter, sådana som de föreslagna, eller i allmänhet att hafva andra handelsagenter än konsulerna, till hvilka jag strax återkommer, utan detta tillhör väl snarare sådana föreningar som jernkontoret, trävaruexportföreningar, fabriksföreningar eller de föreslagna handels- och industri-kamrarna; derifrån böra de utsändas, ty i dessa förenings intresse äro de afsedda att verka. Skola sådana kommersiella attachéer utsändas, böra de icke lyda under Utrikesdepartementet, utan snarare stå på Civildepartementets eller Kommerskollegii stat, hvarigenom man undviker den stora olägenheten, att under det unionella Utrikesdepartement anställa särskilda svenska handelsagenter. För närvarande hafva vi 121 konsulter och generalkonsulter, 39 konsulatsekreterare och vicekonsulter vid konsulsstationerna, samt 585 andra vice konsulter eller summa 745 konsulatstjenstemän. Detta antal bör vara tillräckligt, och deras åliggande är obestriddigen att uträtta just det, som man med dessa 2 eller 3 nya attachéer afser.

För att visa, huru andra länder tillvägagå, ber jag att få uppläsa en liten bit, som jag häromdagen fann i en tidning: "Ett nytt syndikat till skydd och spridning af den franska industriens produkter har bildat sig i Paris. Det tänker sända de franska fabrikaten till alla trakter af verlden och, om detta är nödigt, på ort och ställe anställa agenter. Syndikatet har fastställt fyra turer: 1 Nord-Amerika, 2 Syd-Amerika, 3 Australien och 4 Afrika och Vest-Asien. De franska fabrikanterna torde för 200 francs årligen kunna skicka mönster på två af dessa linier och för 300 på alla fyra, så att adresser, priskuranter och mönster för alla de deltagande husen kunna spridas till alla större handelsplatser." Detta tror jag vara rätta vägen, att sålunda bilda särskilda syndikat, som på ett eller annat sätt öfvertaga saken. Vill staten underlätta deras arbeten, må den det göra, men att staten sjelf intager deras plats, anser jag icke vara lämpligt.

Herr Stjernspetz uppräknar de varor, han anser att vi med fördel kunna utföra till andra verldsdelar än Europa: de äro "trä, jern och förädlingar deraf, jordbruksalster såsom smör, ost, hafre, utsädesfrö och spanmål" m. fl. Jag undrar, huruvida vi verkligen med fördel kunna utföra sådana landbruksprodukter till andra verldsdelar, hvarifrån vi få dylika alster och få dem i så stora kvantiteter och till så orimligt billiga pris. Jag fruktar därför att vi måste stryka ut de fleste af de artiklar, som motionären särskildt uppräknat såsom lämpliga för en dylik afsättning. Han nämnde äfven utsädesfrö, och som fröhandeln spelar en ganska stor roll, och många föreställa sig, att vi hafva en stor framtid i att afsätta frö till utlandet, vill jag omnämna ett förhållande, som synes mig särskildt beaktansvärdt. Vår minister i Brüssel och Haag, som ständigt visat stort intresse för befordrande af svenska produkters afsättning, har skrivit en lång rapport, hvilken herrarne kanske sett i tidningarne; deri säges, att han sökt skaffa af-

Anslag till kommersiella attachéer.
(Forts.)

*Anslag till
kommersiella
attachéer.*
(Forts.)

sättning för svenskt skogsfrö, men att i Antwerpen köpa fröhandlarne belgiskt och tyskt granfrö för 2 francs per kilogram och sälja det för 2½ francs. Tallfrö köpes för 4 francs och säljes för 4½ francs per kilogram. Han tillägger, att han vändt sig till Friherre v. Paykull på Vallox-Säby, och att han derifrån fått en leverans svenskt tallfrö till ett pris af 11 francs per kilogram fritt ombord i Antwerpen med frakt och inpackning. Grosshandlaren i Örebro Hagendal, som äfven anmält sig till afyttring af tallfrö, betingade sig 8½ francs per kilo fritt ombord i Göteborg, men utan inpackning, hvartill sedermera äfven kommer frakten. För att förvissa mig att härvid icke något misstag föreläge, frågade jag, hvad svenskt tallfrö kostade här, och fick till svar 3 kronor för skålpundet, hvilket gör omkring 7 kronor per kilogram; med frakt och öfriga omkostnader går det således lätt upp till ett pris af 11 francs i Antwerpen. Att det under sådana förhållanden blifver omöjligt att i några större partier afsätta vårt skogsfrö utomlands, lär vara gifvet. Mer förvånande synes att vi i vårt skogbeklädda land icke ens samla tillräckligt barrfrö för vårt eget behof, och hvarför sker icke detta? När ett kilogram tallfrö kostar lika mycket som en half tunna råg, borde det väl vara lönande att göra denna insamling. En tidning i Venersborg berättade nyligen t. ex. att i Åminskog en 10-årig gosse genom insamling af barrträdsfrö förskaffat sig en inkomst af 1 kr. 10 öre om dagen. Detta är väl en ganska vacker dagspenning för ett barn. Hvarför då icke samla frö till vårt eget behof åtminstone; det böra vi vara betänkta på, att i första rummet göra. Införseln till Sverige af frö alla slag uppgick 1884 till ett värde af 5,100,000 kronor, hvaraf klöfver- och gräsfrö, som här växer af bästa slag, belöpte sig till 1,336,000 kr. och skogsfrö jemte andra icke specificerade sorter till 1,265,000 kronor. Hela utförseln af frö från Sverige uppgick under samma tid till endast 450,000 kronors värde, deraf klöfver- och gräsfrö till 211,000 kronor. Det återstår således bra mycket, innan vi kunna tillfredsställa vår egen marknad, och det skulle glädja mig, om vi kunde göra både detta och på samma gång skaffa oss afsättning i utlandet; men så länge vårt skogsfrö är så dyrt som för närvarande, lär icke någon afsättning för detsamma vara möjlig.

Motionären tillägger: "Vidare skulle dessa agenter vara pligtige att noga studera marknaden för svenska varor i de länder, de fått sig anvisade, inlemna rapporter härom lika som om de lämpligaste vägarne dit för sändningarna, besvara svenska fabrikanter och handelshus' förfrågningar, o. s. v."

Ja, detta är just hvad våra konsulter äro skyldiga att göra i nuvarande stund; men att dermed "uppgöra aftal om försäljning af svenska varor" — det tror jag icke några officiella, af staten aflönade agenter böra befatta sig med; de skulle då utsättas för ständiga klagomål från dem, hvilkas tillverkningar de ej lyckats sälja eller blott till lägre pris än andras, eller till sämre betalare. Våra aflönade konsulter äro därför också förbjudna att drifva handel. Köpmanskonsulterna äro deremot i denna stund oförhindrade åtaga sig dylika uppdrag och af dessa, som utgöra det stora flertalet, göra de fleste det

äfvén, men de göra det då i egenskap af köpmän och ej som statens tjänstemän.

Hvad de öfriga detaljerna angår, som af motionären anförts, är det, såsom jag nämnde, konsulernes skyldighet att uppfylla dem; äro konsulernes rapporter icke tillfyllestgörande, så fordras endast en skrifvelse från utrikesministern, som åligger dem att oftare och fullständigare komma in med sådana upplysningar. Deras rapporter rörande handel och sjöfart spridas nu häftevis, allt efter som de inkomma, och utgöra årligen en tjock bok om 5 å 600 tryckta sidor. Hvarje större affärsman har dessutom att tillgå fackjournaler och tidningar, så väl in- som utländska, hvilka dagligen innehålla alla möjliga underrättelser om handel och sjöfart, prisnoteringar m. m., och som mycket bättre torde tillgodose hans behof än några attachéer skulle kunna göra. Långt tillförlitligare underrättelser än dessa böra våra konsulter kunna meddela, med den erfarenhet de förvärfvat under en oftast långvarig vistelse på den ort, der de äro anstälde.

Jag kommer nu till Utskottets motivering.

“Enligt nu gällande riksstat,” säger Utskottet, “erhåller kabinettskassan i ordinarie anslag 447,800 kronor, konsulskassan 160,000 kronor”. Det skulle varit lämpligt om Utskottet dervid upplyst, att konsulskassan visst icke är så illa lottad, som det häraf kan synas, utan att konsulskassans inkomster äro inalles beräknade till 498,500 kronor, deraf genom konsulatafgifter 218,500 kronor. När man dertill tager i betraktande, att endast 20 af våra konsulter och vice konsulter hafva lön från konsulskassan, men de återstående 730 aflönas genom konsulatafgifter, som de sjelfve uppbära, och som ej ingå till konsulskassan, så är det ju mer än sannolikt, att konsulsväsendet verkligen disponerar öfver vida större medel än kabinettskassan, ehuru icke från staten utan genom sjöfarten.

“Med allt erkännande”, säger Utskottet, “af den stora vigten af att behörigen tillgodose de landets kraf, hvilka ministerstaten har att bevaka, torde det likväl vara tydligt, att, med hänsyn till dessa båda anslags olika belopp, besparingar för det nu ifrågasatt ändanålet endast å anslaget till kabinettskassan böra ifrågasättas, enär det synes antagligt, att kabinettskassans behof möjligen skulle kunna fyllas med ett något mindre belopp än för närvarande derför tages i anspråk.”

Hans Excellens Utrikesministern yttrade nyss — och jag instämmer deri fullkomligt — att kabinettskassans behof icke kunna tillfredsställas med ett mindre belopp än för närvarande. Om det berodde allenast på utrikesministern eller på regeringen, huruvida anslaget till kabinettskassan skulle nedsättas eller icke, så vore jag visserligen lugn, men då detta beror icke af dem, utan af Riksdagen, tager jag för alldeles afgjort, att det kommer att gå efter den af Stats-Utskottet nära nog enhälligt uttalade mening, att följaktligen kabinettskassans anslag kommer redan vid nästa riksdag att nedsättas, så framt anslaget till kommersiella attachéer beviljas. När man ihågkommer de ständiga anfallen på denna kassa under 1860- och första åren af 1870-talet, måste man i sanning draga i tvifvel, huruvida det kan vara lämpligt

Anslag till kommersiella attachéer.
(Forts.)

*Anslag till
kommersiella
attachéer.*
(Forts.)

att åter uppväcka dessa strider genom att utan stort behof begära förhöjda anslag på denna hufvudtitel.

Jag ihågkommer mycket väl, huru Riksdagen under 3 eller 4 år orubbligt beslöt, att kabinettskassans anslag skulle minskas med 42,000 kronor i mån af afgång. Detta upprepades, såsom sagdt, under 3 eller 4 riksdagar och först år 1874 var det som detta beslut frångicks, — äfven inom Andra Kammaren. — Sedermera hafva ej heller några anfall gjorts på denna hufvudtitel; men hvarför — jo därför att man icke begärt någon väsentligare tillökning å densamma. Huru omöjligt det under de senaste åren varit att få någon sådan, har mer än väl erfarenheten visat. För några dagar sedan föll i den gemensamma omröstningen det lilla anslaget på 550 kronor till kyrkan i Paris; och under de sist förflutna åren hafva vid hvarje riksdag gemensamma omröstningar egt rum om dylika obetydligheter, alltid med samma utgång.

Jag skall nu inskränka mig till att påvisa en stor fara, som skulle komma att hota, om detta förslag blefve antaget.

Om för dessa uteslutande svenska attachéer, som man vill uppföra på den unionella hufvudtiteln, anslaget skulle bifallas, på sätt Utskottet föreslagit, och nästa år, såsom jag anser otvifvelaktigt, anslaget från svensk sida till kabinettskassan minskas med motsvarande 20,000 kronor, så följer deraf naturligtvis, att det norska anslaget bör minskas med 8,000 kronor för bibehållande af den antagna proportionen emellan de båda rikenas anslag till gemensamma utgifter. Men icke nog härmed. I Norges Storting har intresset för utrikes-budgeten icke varit större än hos svenska Riksdagen. När man der erfar på hvad sätt Sverige tillsatt kommersiella attachéer, är det naturligt, att man i Norge följer exemplet och äfven drager in 20,000 kronor på anslaget till kabinettskassan för att dermed bekosta särskildt norska handelsagenter. När då Norge dragit in dessa 20,000 kronor, bör väl Sverige, för att bibehålla proportionen af 12 till 5 i den gemensamma budgeten, draga in ytterligare 48,000 kronor på sitt anslag. Således skulle dessa olyckliga handelsexpediter, som jag måste kalla dem, komma att kosta icke mindre än 96,000 kronor af kabinettskassans anslag.

Men icke nog härmed! Det finnes ännu en fara, som hotar genom förslagens antagande. I Norge har ofta önskan uttalats om ett särskildt norskt konsulväsen.

Börjar nu Sverige att anställa uteslutande svenska, af staten lönade handelsagenter; hvarför skall icke Norge göra så med? — och då hafva vi deri första steget till det gemensamma konsulatsväsendets sönderbrytande. Jag anser förslaget vara ödesdigert och hota med stor fara. Jag vill slutligen endast fästa uppmärksamheten vid en punkt i sjelfva klämman, emot hvilken Hans Excellens Utrikesministern förklarade sig ej vilja göra någon invändning.

Der föreslås, att dessa attachéer jemväl skulle få till åliggande att till Kongl. Maj:ts afgifva redogörelse öfver sin verksamhet, och att denna redogörelse genom Kongl. Maj:ts försorg skall delgifvas Riksdagen och i öfrigt på lämpligt sätt offentliggöras. De skulle således blifva några stora matadorer, dessa attachéer. Ministrar och konsulter skrifva

icke direkt till Kongl. Maj:t; men attachéerna — skulle göra det. Jag finner denna bestämmelse vara alldeles orimlig, och att desse herrar lika väl som ministrar och konsuler kunna nöja sig med att skrifva till utrikesministern eller Kommerskollegium.

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

Jag får på det bestämdaste varna för antagandet af hela detta förslag och yrkar således afslag å Utskottets förevarande betänkande.

Herr Casparsson: Hvad sjelfva saken beträffar, så vill jag fästa uppmärksamheten derpå, att Hans Excellens Ministern för utrikes ärendena uttryckligen förklarar, att den föreslagna åtgärden endast vore ett försök, afsedd att uppmuntra industrien och näringarna; och när industrien och näringarna för närvarande arbeta under ett betryck, som hittills nästan varit okänt, skulle det förefalla underligt, om Stats-Utskottet afstyrkte en åtgärd, afsedd att i någon mån lindra detta betryck — och detta endast för att bespara 20,000 kronor, ett belopp, som icke kan sägas vara någon afsevärd summa.

Hvad sjelfva motiveringen beträffar, har jag tillräckligt många gånger varit med om nedsättningar och försök till afprutningar på tredje hufvudtiteln för att icke hysa de största betänkligheter att fortgå på denna bana; så framt vårt land skall inför utlandet kunna representeras på ett värdigt och tillfredsställande sätt, och jag har nu funnit, att dessa mina betänkligheter bekräftats såväl af Hans Excellens Utrikesministern som af den föregående talaren. Utlofvandet af ifrågasatta besparingar, som man icke tror sig kunna åstadkomma, är en vanskelig sak, som jag åtminstone för min del icke vill vara med om. Jag föreställer mig, att Utskottets motivering i denna punkt skulle kunna hafva affattats på ett mycket enklare sätt, i det att sista stycket på sidan 7 i betänkandet strykes bort, så att det skulle komma att heta: "Vidkommande det för ändamålet begärda särskilda anslaget, ligger det vikt derpå, att åtgärder snarligen kunna vidtagas i syfte att bereda ökad afsättning åt svenska näringarnas och industriens alster, och då särskilda medel för ändamålet erfordras, föranlåtes Utskottet" etc. etc., med borttagande således af hela mellanmeningen. Jag tror, att denna motivering skulle varit i alla hänseenden lämpligare, men då jag vet, huru svårt och vanskligt det är att i Kammaren få en Utskottets motivering ändrad, vill jag icke begära proposition på denna formulering, utan inskränker mig till att hemställa, det Kammaren, med godkännande af hvad Utskottet föreslagit, måtte ogilla dess motivering.

Herr Stjernspetz: Om än icke Utskottet begagnat det vanliga uttrycket, "att detsamma icke funnit min motion böra till någon Riksdagens åtgärd föranleda", så innebär dock Utskottets betänkande ett fullständigt afslag på min motion och ett lika fullständigt bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Detta skulle nödga mig att ingå på en närmare granskning af Kongl. Maj:ts förslag, om ej här förut af flere framhållits så många grundade anmärkningar emot detsamma, att det för mig är obehöfligt att upprepa desamma. Det är dock på ett och annat jag ville fästa

Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)

uppmärksamheten. Sålunda är den Kongl. propositionen så ytterst sväfvande och obestämd, för det första med afseende på hvad för slags personer, som skola användas till befattningen som kommersiella attachéer, och för det andra med afseende på hvad det är, som de egentligen skola utträta. Regeringen synes själf ej hafva riktigt klart för sig härutinnan annat än deras blifvande titel och dermed följande rang och uniform, och någon slags utredning i detta afseende har Stats-Utskottet icke heller gjort, oaktadt det tillstyrkt förslaget; hvarför man stannar i ganska stor okunnighet om det verkliga ändamålet med dem.

Om man nu går till den Kongl. propositionen, får man ej veta annat, än att de skulle "egna sig åt undersökningar om möjligheten att afsätta hemlandets industriella alster samt villkoren och sättet derför".

Först och främst tror jag att våra köpmanshus, industriidkare och jordbrukare ganska väl veta *hvar* deras alster kunna hafva en marknad; åtminstone *finnas redan* mycket goda upplysningar derom i våra konsulers berättelser. Dessa, öfver 700 stycken till antalet, fullgöra redan precis samma undersökningar som de tilltänkta, af Kongl. Maj:t föreslagna attachéerne. Deremot gör Herr Björnstjerna sig saker till ett misstag, när han påstår att våra konsuler äro handelsagenter och skulle kunna ersätta sådana. Om Herr Björnstjerna i stället sagt att konsulerna ersätta de föreslagna attachéerne, hade han haft rätt.

För dem, som icke haft tillgång till konsulsrapporterna, beder jag att få framlägga en helt kort redogörelse för den rapport, som förlidet år ingått från konsuln i Queensland i Australien. Han omnämner, hurusom från Sverige och Norge dit ingått endast en last trävirke. Vidare yttrar han, att i marknaden der förekomma en hel mängd jordbruks- och industrialster, som hafva sitt ursprung från de förenade rikena. Så nämner han till exempel bland dessa artiklar säckar, säckväf, öl, smör — till och med en gros-priset på smör nämner han, hvilket derute ställer sig till 4 shillings per svenskt skålpund, eller i svenskt mynt 3 kronor 50 öre. Vidare nämner han cement och, särskildt här från Sverige, fisk, jern och stål samt tändstickor.

I en annan konsulsberättelse från Valparaiso upptagas alla de varor, som ut- och inskeppas derstädes, och äfven nämnas der de varor, som äro tullfria, bland hvilka förekomma kornvaror, metaller, ädla och oädla, stångjern, qvicksilfver, stål, bomull, ull, tryckpapper etc. etc.

När man genomgår dessa berättelser, finner man just, att de upptaga hvad en affärsman behöfver veta med hänsyn till om han derstädes kan få en marknad för våra varor eller icke. — Går man vidare till konsulsberättelsen från Bombay, så får man veta hvad som just fattas för att vår afsättning dit skulle kunna taga någon större fart. I berättelsens sista punkt säger konsuln nemligen: "Det lider dock intet tvifvel att, om några här slogo sig tillsammans om att skicka ut en agent hit, denne så småningom skulle kunna vinna afsättning för sådana varor som jern, tändstickor och papper. Om en

person sändes hit i sådant syfte och jag underrättades derom någon tid förut, skulle jag kunna skaffa honom affärsförbindelser med ett hus, som sysselsätter sig med importaffärer och för öfrigt lemna honom alla nödiga upplysningar.“

Detta visar, mine herrar, tydligare än allt annat, att det alldeles icke är så, som Herr Björnstjerna påstod, att våra konsulter äro handelsagenter eller kunna ersätta sådane; ty konsulterne sjelfve säga ju, att orsaken, hvarför afsättningen från Sverige är så svår, är den, att der icke finnas några handelsagenter för svenska hus, och jag för min del har aldrig förr hört — och troligen ingen annan heller — att man kunde åt våra konsulter, såsom sådane, lemna uppdrag att sälja varor, eller att de dertill hafva ringaste skyldighet.

Ännu ett par yttranden af Herr Björnstjerna måste jag bedja att få bemöta. Han sade, att vi ej skulle gifva oss in på en täflan med utlandet, innan vi kunde producera våra alster till lika billiga pris. Detta kan visserligen låta säga sig för en del mindre betydande artiklar, men jag vill i motsats dertill fästa uppmärksamheten på sådana våra artiklar som trä, jern, vissa slag spannmål och smör, samt bland våra fabriksalster papper, tändstickor, hyflade trävaror m. m. Alla dessa våra hufvudartiklar gå förträffligt i de flesta länder och tåla mycket väl konkurrensen med dem, som vi alla veta.

Herr Björnstjerna gjorde en jernförelse emellan prisen på utländskt och svenskt frö. Ja, vi hafva visserligen helt nyligen blott *börjat* att utföra frö, men jag vill dock omnämna, hursom från ensamt Örebro frökontrollanstalt öfver 300,000 skålpund i plomberade säckar svenskt frö förlidet år gått till utlandet. Att det svenska fröet genom sin utmärkta godhet betingar ett högre pris i världsmarknaden emot t. ex. det tyska och amerikanska, torde ej minska dess förmåga att konkurrera med dem.

Herr Björnstjerna nämnde vidare, att det lyckats ett stort trähus att finna en agent derute, som varit mycket verksam och till stor nytta. Detta gälde likväl blott en mycket mycket stor affär, som hade råd hålla egen agent; men det gäller ju blott för detta hus, för denna affär. Att detta sålunda lyckades, talar ju tydligen för en utsträckning i samma riktning. Jag bestrider dock, att vi kunna sägas hafva några agenter i de utom-europeiska länderna — icke ens skuggan af några dylika annat än högst undantagsvis. Detta är alldeles obestriddligt.

Vidare nämnde Herr Björnstjerna, att detta anslag icke borde uppföras på utrikesdepartementets budget utan på civildepartementets; och deri vill jag med honom fullkomligt instämma. Mitt förslag gick icke heller ut på annat än utsändande och understödjande af handelsagenter i utom Europa belägna länder. Staten skulle för sådant ändamål inrätta några stipendier, men för att få dessa, måste det ju å andra sidan fordras några skyldigheter. Staten kan ju icke skicka bort dessa sina stipendiater utan att fordra vissa kvalifikationer hos dem, och då måste naturligtvis för dem utfärdas en instruktion, att de visste hvad deras skyldighet vore, och denna skulle ej vara någon an-

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

*Anslag till
kommersiella
attachéer.*
(Forts.)

nan än den för en vanlig handelsagent, hvarjemte han tydligen äfven borde vara ålagd att afgifva berättelse om sin verksamhet.

Friherre von Kræmer nämnde, att anslaget vore för litet för ett sådant ändamål. Jag är af en alldeles motsatt åsigt. Till det af Kongl. Maj:t föreslagna ändamålet är beloppet visserligen otillräckligt; men till dessa handelsagenter är det icke för litet. Ty de skulle till stor del förtjena sitt uppehälle genom att uppbära det vanliga agent-arfvodet af minst 2 till 4 och högre procent af de belopp, som de lyckades sälja för, alldeles som andra agenter. Det är på den vägen, de skola skaffa sig sitt uppehälle; och det vore just för att de skulle kunna beträda en sådan bana i aflägsna länder, som understöd skulle lemnas dem af staten. Meningen vore visst icke att staten eljest skulle utsända och underhålla dem; de skulle tvärtom underhålla sig sjelfva. På något annat har jag i min motion hvarken tänkt eller häntydt.

Jag vill icke längre uppehålla Kammaren med denna fråga. Dess utgång i Kammaren synes mig temligen gifven. Då den Kongl. propositionen icke torde hafva mycken utsigt att gå igenom, så torde min motion icke heller hafva det.

Jag tillåter mig likväl att yrka bifall till den af Herr Sven Nilsson afgifna reservationen; och för att gå Herr Utrikesministern och andra talare till mötes, vill jag hemställa om uteslutande af mellanmeningen: "*dels att, om dylika personers anställande vid beskickningarna inom Europa ifrågakommer, medel dertill beredas genom besparingar å kabinettskassans nuvarande anslag*".

Med uteslutande af denna mellanmening, anhåller jag hos Herr Grefven och Talmannen om bifall till Herr Sven Nilssons reservation.

Friherre Hochschild: Då Stats-Utskottets betänkande rörande tredje hufvudtiteln förevar till behandling inom Andra Kammaren, var Hans Excellens Ministern för utrikes ärendena af sjukdom hindrad att i Kammaren närvara och utrikesdepartementets talan fördes af Hans Excellens Statsministern i ett anförande, som helsades med starka bifallsrop. I detta anförande uttalade Hans Excellens sitt erkännande af utrikesdepartementets nit och det sätt, hvarpå det skötte sin verksamhet.

Jag vill ej underlåta att begagna detta tillfälle för att till Hans Excellens framföra min och mina forna kamraters tacksamhet för det sätt, hvarpå han försvarat departementet.

Jag hoppades, efter att hafva hört hans tal och det bifall, hvarmed det helsades, att välvilja skulle efterträda den känsla af — jag vill icke säga fiendskap, men afvoghet, som förr utmärkt Stats-Utskottets stämning emot tredje hufvudtiteln.

Det var därför en stor missträkning för mig, då jag läste Stats-Utskottets betänkande. Detta andas bestämdt en mindre vänlig känsla mot embets- och tjenstemännen i utrikesdepartementet och särdeles mot dem, som arbeta i utlandet. Man har inom Riksdagen och i synnerhet inom Stats-Utskottet den föreställningen, att de svenska diplomaterne lefva i öfverflöd och att de för våra ögon här i landet så stora lönerna gå åt till all möjlig onyttig lyx. Detta är icke för-

hållandet. Jag har i många år tillhört departementet, äfven under de tider, då ministerlönerna i Petersburg, Paris och London voro högre än nu, och jag kan af personlig erfarenhet intyga, att de icke äro tillräckliga, om ministern är gift och har familj. Min lön såsom minister i London var 64,000 kronor — det låter någonting. Men hvad skulle jag icke bekosta med denna aflöning? Först skulle jag hysa och föda legationssekreteraren; detta kostade omkring 5,000 kronor. Vidare skulle jag sjelf hålla embetslokal och den personal, som dertill erfordras, d. v. s. en vaktmästare. Vidare skulle jag bekosta alla skrifmaterialier och expenser. Tillika skulle jag betala skatt till den kommun, der mitt hus var beläget, emedan skyldighet dertill alltid ingår i hyresvilkoren, då man i London icke hyr *möbleradt* hus; den skatten uppgick till 2,000 kronor. Min hyra gick till 12,000 kronor. Om man drager ifrån alla dessa belopp, återstå omkring 38 eller 39 tusen kronor. Nu tror jag, att det för de flesta af Kammarens ledamöter är känt, att lefnadskostnaderna i London äro betydligt större än här, och att pundet sterling är en enhet, som motsvarar — jag vill icke säga en krona — men "femman"; att det går lika lätt att blifva af med ett pund sterling i London som med en femkronesedel i Stockholm. Herrarne få då erkänna, att 38 tusen kronor sannerligen icke är mycket. Mitt hushåll kostade ungefär 20,000 kronor. När dertill kommer, att man är tvungen att hålla ekipage och vara med i verden något, så återstår intet, och den så kallade stora lönen befinnes i sjelfva verket vara ganska liten. Jag har velat lemna dessa upplysningar för alla dem, som möjligen föreställa sig, att de stora lönerna gå åt till öfverdrifven lyx. Jag har för dem velat lemna en sann bild af verkliga förhållandet.

Jag har med stort nöje åhört Hans Excellens Utrikesministerns anförande i dag, der han med den lojalitet, som jag alltid funnit hos honom, tillkännagifvit, att han icke kunde acceptera den motivering, som Stats-Utskottet här framlagt. Jag instämmer i hvad han med anledning deraf sagt, äfvensom i hvad af Herr Casparsson här blifvit anfördt.

Jag hyser visst icke några öfverdrifna förhoppningar i afseende på hvad kommersiella attachéer skulle kunna uträtta, ty jag har i allmänhet icke mycken tilltro till nyttan af statens förmynderskap i sådana fall, der det är fråga om enskild verksamhet; jag tror snarare, att de enskilde i sådana saker hjälpa sig bäst sjelfve.

Det är emellertid väl förklarligt, att man under nuvarande tryckta konjunkturer söker bot på alla håll, der sådan kan erjudas. Då jag befarar, att om Riksdagen icke skulle bifalla förslaget om att anställa handelsombud i främmande land med något bidrag från statens sida, den föreställningen skulle kunna göra sig gällande, att Riksdagen försummat en pligt, vill jag hellre, att Riksdagen beviljar anslaget, och att erfarenheten sedan får visa, huruvida det varit välbetänkt eller huruvida icke möjligen den åsigten har rätt, som säger, att handeln hjälper sig sjelf.

Af sådan anledning vill jag för min del yrka bifall till Utskottets förslag med ogillande af Utskottets motivering.

Anslag till kommersiella attachéer.
(Forts.)

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

Herr Smith: Såsom köpman och industridkare hembär jag min tacksamhet till Herr Utrikesministern för att han vågat till Riksdagen hemställa om anslag till denna mycket viktiga och nödvändiga sak, nemligen att staten försöker på något sätt befordra svenska varors afsättning i andra länder.

Jag har tillbragt $\frac{2}{3}$ af de sista 10 åren i utlandet och jag har derunder varit i beröring med många af Europas affärsmän. Jag tror mig då hafva varit i tillfälle att praktiskt studera hvad som för våra varors afsättning kan göras åtminstone i de europeiska länderna och jag tror, att det är åtskilligt och icke så litet.

Kostnaderna för vår svenska industri att vinna afsättning i främmande länder äro så stora, att smärre industridkare knappast kunna åstadkomma en sådan afsättning utan någon hjälp. Jag tror därför, att utrikesministern handlat klokt, då han påvisat för Riksdagen den utväg han framställt, och han borde för denna sin åtgärd vinna erkännande. Jag är glad öfver, att vi icke hafva till utrikesminister den man, som för en stund sedan hade ordet och som förklarade, att Sverige icke kunde i något hänseende konkurrera med andra länder, eller åtminstone att det vore nästan omöjligt att konkurrera för oss. Jag skall bedja att i det afseendet få meddela ett exempel. För 14 dagar sedan var jag i Hamburg och då kom till Hamburg ett svar från tyska regeringen på en framställning, gjord af tyska fabriksdkare. Jag hade nemligen en svensk i Valencia såsom ombud, hvilken tillika var tysk konsul. De tyske fabriksidkarne voro mycket förbittrade öfver, att vi på en månad till Valencia importerat varor, motsvarande omkring hälften af Valentias hela import af det ifrågarande varuslaget. De hade därför ingått till den tyska regeringen med klagomål, under yrkande att denne konsul skulle afsättas, för att han vågat åtaga sig att vara ombud för svenskt fabrikat, emedan han på det sättet faktiskt skadat de tyska intressena. Den tyske konsuln skref till mig, att han var öfvertygad om, att han skulle blifva afsatt och att han därför var mycket ledsen, att han hjälpt oss svenskar. Jag svarade, att vi väl i så fall finge försöka att hjälpa honom på något sätt. Men hvad inträffade? Den tyska regeringens skrifvelse kom till Hamburg den 30 Mars, då jag var der, och den hade följande innehåll: regeringen får underrätta, att efter noggrant verkställda undersökningar det befunnits, att den svenska spriten är jemnare och bättre till kvalitet än den tyska och därför föredrages af de spanska importörerne; regeringen tillstyrker därför de tyska fabrikanterne att tillverka den tyska spriten till lika god kvalitet som den svenska; regeringen har vidare kommit under fund med, att den svenska varan är något billigare, och därför tillstyrker regeringen, att de tyska fabrikanterne må se till, att de kunna konkurrera med den svenska; då den tyske konsuln Dahlander icke på något sätt missvärdat sitt embeta, kan regeringen alls icke bifalla fabrikanternes anhållan om hans afsättning. Det var innehållet af den tyska regeringens svar. Således finnes det åtminstone någon vara, som kan konkurrera till och med med en så stor nation som Tyskland.

Hela Spaniens import af denna vara uppgick år 1884 till 39,764,034

pesetas värde, och af denna import säljer Sverige i närvarande ögonblick $\frac{1}{4}$, efter det vår export till Spanien varit i gång icke fullt ett år. Således är det väl alldeles icke omöjligt för oss att få någon vara införd i andra länder.

Men hvad kostar det icke att få detta! Dertill fordras mycket arbete och mycket penningar. De som hafva råd att vidkännas dessa första kostnader lyckas, men icke de som ej hafva råd dertill. Och huru få industriidkare är det icke, som hafva råd till sådant! Och då frågar jag, huruvida det icke kan vara skäl, att staten börjar i någon mån bidraga till att få svenska varor försålda i andra länder? Hittills har svenska staten icke gjort någonting i sådant afseende. Huru vill man eljest framhålla den svenska industrien i andra länder? Nej, detta är den rätta vägen!

I ett sådant land som Spanien t. ex., hvad hafva vi der gjort för att underlätta vår export? Huru äro vi representerade i detta land? Vi hafva der en ensam minister, som icke har någon legationssekreterare till sin hjälp, så att, när ministern är sjuk, är han alldeles redlös och kan ingenting göra. Nu t. ex. är han sjuk; han har ondt i armen och kan icke ens skriva. — Jag vet det specielt, ty jag hade bref från honom i går, skrifvet af en ung svensk, som nu lemnat Madrid. Han har som sagdt ingen, som kan hjälpa sig; han är alldeles solo och får sjelf kopiera sina bref. Han har dåligt betaldt och kan icke försörja sig, om han ville gifva sig. Han skulle då svälta, derest han icke hade enskild förmögenhet att leva på. Jag frågar då, om det icke vore en fördel, i fall utrikesministern hade något anslag för att kunna sätta någon till hans hjälp, om han blir sjuk eller dålig, eller ännu bättre gifva honom en ständig legationssekreterare? Vi veta, att i Spanien har ministern mycket ofta skaffat brödrarikenas köpmän fördel: ådömda pliktens minskning af ända till 200,000 pesetas om året. Vi veta också, att mycket stora svårigheter ofta uppstå der i landet vid tullkamrarne. Men huru skall det gå, om ministern icke är frisk och icke heller har någon till sin hjälp? Och han har ju ingen garanti för att få vara frisk! Vi hafva en handelstraktat med Spanien, men vi hafva ännu icke gjort någonting för att begagna denna traktat eller göra oss den till nytta. Vi sälja der nästan ingenting af våra varor, Norge åter säljer fisk till Spanien till öfver hälften af dess import af denna vara. Spaniens import är öfver hufvud taget ganska stor. Spanien importerade 1884 sprit för 39,764,034 pesetas; fisk för 30,106,922 pesetas; yllevaror för 30,843,799 pesetas; jern och jernvaror för 21,297,123 pesetas, maskinerier för 29,232,654 pesetas. Detta enligt uppgifter för år 1884. Spaniens hela import uppgick det året till ett värde af 779,643,866 pesetas. Spanien har sjelf mycket liten industri. Det är Sverige mycket bevåget, hvilket deremot icke är fallet med Tyskland eller England. Vi äro omtyckta i Spanien, och hvarje svensk vara som är jemnställd i pris med ofvannämnda länders skall jag, om jag är svensk, i Spanien få afsättning för framför nästan hvarje annan nations vara.

Herr Björnstjerna nämnde nyss, att exporten af frö icke kunde för Sverige hafva någon betydelse. Jo, vi skulle mycket väl kunna

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

*Anslag till
kommersiella
attachéer.*
(Forts.)

sälja utsäde till Spanien, men det är svårt att få en export i gång. I Spanien odlas visserligen säd till ganska betydlig utsträckning, men endast höstsäd. Der finnes ingen vårsäd. Och höstsäden behöfver der 9 månader för att utveckla sig och mogna. Jag har sändt dit vårsäd och försökt med odling af den i olika delar af landet, och det har befunnits, att vår svenska vårsäd der mognar på $3\frac{1}{2}$ månad. Jag frågar då: hvad skulle det icke vara för en fördel för ett sådant land som Spanien, om det kunde få skörda $3\frac{1}{2}$ månader i stället för 9 månader efter sådden? Ett ofantligt värde skola våra svenska sädesfrön hafva för Spanien, när den varan blir känd. Men dertill behöfves tid, Spanien ligger långt efter oss, och det tager tid att der göra våra varor kända. Men när en gång vårt svenska utsäde der blifver känt, tror jag att man skall finna, att det ligger i den varan såsom exportartikel långt mera, än någon tror i denna stund. Hvad våra trädfrön beträffar, har man nyligen i Österrike föreslagit, att våra trädfrön skulle lemnas företräde, därför att äfven dessa frön, liksom sädesfröen, växa fortare än andra och man för den skull värderar dem ganska högt. Ty hvad spelar priset för ett skålpund frö för rol — om det är litet högre eller lägre — om genom begagnande af dessa dyrare frön man får sin skörd fortare? Det gör icke det minsta! Tvärtom skulle vi kunna för våra frön taga dubbelt, ja tredubbelt så mycket betaldt, om de blefve kända. Svårigheten ligger endast i att få dem kända. Våra varor äro icke tillräckligt kända i utlandet, och alla varor kunna naturligen icke blifva det. Här i landet finnas egentligen endast två exportörer, som för närvarande exportera frön i någon större skala. Huru många äro i tillfälle att gifva ut t. ex. 10,000 kronor för att öppna export för sin vara? Högst få naturligtvis! Det är därför rent omöjligt att få en export i gång, med mindre staten träder emellan. Och hvad tjänar det till att afsluta tarifftraktater, om vi icke begagna oss af dem?

Hvad hafva vi gjort för att kunna sälja till Portugal? Portugals import är stor, omkring 7 millioner P. St. om året; och vi skulle der kunna få afsättning för en hel mängd artiklar, men hitintills hafva vi ingenting gjort för den saken.

Det belopp, som här är i fråga, är så obetydligt, att jag för min del icke kan fatta, huru man ens det minsta kan motsätta sig något sådant som att bevilja 20,000 kronor för ett dylikt ändamål, som möjligen kan bringa så mycken lycka med sig! Och om man nu icke vill gifva detta belopp åt utrikesdepartementet — hvilket jag anser vara det rättaste — för att kunna göra ett försök och pröfva, huru det kan komma att slå ut åtminstone för ett år, så synes mig likväl, att man kunde visa utrikesministern, första gången han begärt något, det tillmötesgående, att han fick det han önskat, ty det är det väl värdt, då han vill bryta en bana i den rigtning, som är den rätta.

Jag vill icke tala om de utom Europa belägna länder, ehuru jag tror, att äfven der finnes möjlighet att afsätta en hel del af våra svenska varor. Om vi taga ett sådant land som Egypten t. ex., är det ett land, som har högst obetydlig industri. En hel del svenska varor

skulle kunna afsättas i detta land. Men hafva vi gjort någonting i praktisk rigtning för att få i gång en export till Egypten? Nej, aldrig! Och hvilka industriidkare skulle kunna göra det med de stora kostnader, som äro dermed förenade? Ingen kanske! Då frågar jag: vore det icke skäl, att köpmannen pigades upp att göra något för att få någon afsättning af sina varor? Ser han, att staten eller regeringen vill göra något, då kan han möjligen få lika som nytt lif och nytt hopp.

Att fördela detta anslag mellan några dugliga köpmän, som ville utresa till aflägsna länder, är kanske det, som blir slutliga följden. Och jag förmodar, att det vore ett praktiskt sätt, om staten gäfvade till duglige köpmän någon hjälp, för att de sjelfve skulle kunna genast åtaga sig försäljning i det aflägsna landet och der göra våra varor kända. De skulle då kunna gagna på en gång sitt land och börja sin egen affär. Jag tror t. ex., att det skulle vara klokt, om staten med ett jmförelsevis litet belopp hjälpte köpmän, som etablerade sig i Syd-Amerika, der också obetydlig industri finnes och der det för den skull finnes stort behof af utländska industrialster. Om man visste, att man finge understöd från utrikesdepartementet, skulle det finnas ofantligt många köpmän, som skulle vilja anmäla sig och som skulle nöja sig med ett ganska litet årligt belopp. Dessa köpmän skulle således blifva bofaste i andra länder, der de skulle kunna på mångfaldigt sätt gagna vår export.

Jag vill anföra ett ganska märkligt exempel på ett litet land, som med ringa medel lyckats få export och afsättning för sina varor. Det är det lilla landet Schweiz. Såsom vi veta, har det ingen exporthamn, men det oaktadt har det en ganska betydlig export. Det har skaffat sig rätt mycken export genom att exportera guvernanter till andra länder. Statens läroverk uppfostra en hel mängd flickor, icke bland de rika utan bland de fattiga, och lemna dem sedan understöd för att se sig om efter platser i andra länder. De få äfven någon hjälp för den händelse de vilja komma hem. Det finnes god råd på den varan, och flere af dem hafva blifvit gifta i andra länder; och då de väl känt till de varor Schweiz exporterar, har Schweiz genom deras rekommendation fått en högst betydlig afsättning. Det är ju ett sätt att följa detta exempel, som jag visst icke vill föreslå för denna Kammare; men det är emellertid en väg, hvarpå det lyckats Schweiz att åstadkomma icke obetydligt under de sista åren; och det visar i allt fall, att ett litet land kan ganska lätt med en liten statshjelp göra mycken nytta och vinna stort resultat.

Så skulle ock blifva förhållandet här med dessa 20,000 kronor. Om köpmannen såge, att staten ville på något sätt hjälpa till, så tror jag, att vår handel ganska snart skulle få gagn deraf.

Jag hoppas således, att regeringens framställning blir godkänd, och jag yrkar bifall till regeringens förslag.

Herr Stråle, Holdo: Det var icke min afsigt att i dag taga Kammarens tid — jag vågar icke säga uppmärksamhet — i anspråk, men jag är uppkallad af ett par yttranden från en talare på stockholms-

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

bänken. Detta gälde den svenska industrien, och då jag sedan många år tillhört den, anser jag mig icke kunna med tystnad förbigå hvad härom yttrats. Han anförde såsom ett bevis för sin åsigt, att den svenska industriens fabrikat voro dyrare än utlandets, förhållandena vid byggandet af det nya barnhuset i Stockholm. Jag vågar med trygghet påstå, att icke någon svensk industriidkare blef tillfrågad, om han vore villig att leverera till denna byggnad, fastän ritningarna voro så långt på förhand uppgjorda, jemte beräkningarna öfver erforderliga materialier, att tiden ingalunda varit för kort — hvilket ju ofta är fallet — för svenske industriidkare att leverera det som erfordrades. Om jag icke är origtigt underrättad, gick det till och med så långt, att äfven det elfasta teglet levererades utifrån genom en firma vid Regeringsgatan. Nu frågar jag: är detta den svenska industriens fel? Och jag vill tillägga, att den ångmaskin jemte pannor, som levererades af den utländska firman, sedermera måste iordningsättas och ändras af en svensk fabrikant för att kunna begagnas.

Den ärade talaren sade, att den svenska industriens tillverkningar äro dyrare än utlandets. Jag tror att han gjort rättare, om han sparat på detta omdöme om den svenska industrien. Detta yttrande innebär endast en half sanning. Om han med den svenska industrien menar de svenska handtverkarne, skomakaren eller skräddaren, skulle jag kunna gifva honom rätt, ty de arbeta icke under samma förhållanden som de tyske eller franske handtverkarne. De svenske arbeta under gammalmodiga förhållanden och i allt för liten skala, och de lägga största vigten på att få ett utmärkt dugligt, om också icke så vackert arbete. Derfor kunna de icke heller göra arbetet så billigt. Utländingen åter tillverkar varorna i större skala, fabriksmessigt, och fäster sig icke så mycket vid varans goda beskaffenhet; i stället säljer han för så mycket billigare pris; och följden blir, att våra svenska handtverkare få sitta emellan. Men är frågan åter om den stora industrien, vågar jag påstå, att den ärade talaren icke kan med fullt skäl framställa sådana påståenden, som han gjort. Han säger sig hafva frågat efter i bodarne i Stockholm. Jag vet icke, huru dermed förhåller sig, och jag vågar därför icke bestrida det. Men att han icke har hört efter i porslinsbodarne, tror jag mig kunna påstå; ty der är den svenska varan icke dyrare än den utländska. Och huru skulle vi kunna erhålla en högre betalning än utländingen? Här resa tyska judar eller judiska tyskar — jag vet icke hvilketdera jag skall kalla dem — ifrån Ystad till Haparanda, hela Sverige igenom, och bjuda ut sina varor till ett pris, som vi måste följa. Vi kunna ju icke tänka om möjligheten att bjuda ut våra varor bredvid utlandets, med betingande af högre pris. Hvad varan än kostat i tillverkning, måste vi sälja den till samma pris som utländingen. Det är ett axiom; och hvad mig beträffar, har 35 års erfarenhet bekräftat sanningen häraf. Jag vill dessutom säga, att äfven vid den stora svenska industrien mycket olikartade förhållanden ega rum. Så är t. ex. först och främst förhållandet med jern och trä och åtskilliga andra stora artiklar. På dessa bestämma icke vi, utan utlandet, priset; detta sker på den utländska marknaden; och vilja svenskarne sälja,

så få de rätta sig efter detta pris. Vill svensken åter icke sälja, så är det ju hans affär, och då får han behålla varan, men i annat fall måste han rätta sig efter den utländska marknaden; och jag håller det för mycket tvifvelaktigt, huru vida några "kommersiella attachéer" skola kunna inverka på prisen på världsmarknaden. Sedan kommer frågan till den stora industrien, som säljer inom landet. Prisen på denna industris alster bero på helt andra förhållanden, än på hvad dessa varor gälla i London eller Paris. Jag talar här om de svenska alster, som afyttras inom landet, och priset på dem beror på helt annat än kommersiella attachéer, det beror på vår Herres väderlek, och den kris, hvaröfver man nu så mycket klagar, har förnämligast sin orsak i de dåliga skördar, som inträffat under de senare åren.

Nu säger man, att om det är svårt att få sälja inom landet, man borde försöka att sälja i utlandet. Men så mycket kan jag säga af min egen erfarenhet i detta fall, att om det är svårt att få in penningar för försålda artiklar inom landet, är det ännu mycket svårare att få in betalning i utlandet.

I afseende å sjelfva frågan vill jag såsom industriidkare ej mycket inlåta mig. Jag ber dock få säga att, så som förhållandena nu äro, hafva vi ju både "Moses och profeterna", både diplomater och konsulter. Kunna dessa icke göra något; kunna desse icke hjälpa på ett eller annat sätt, bör väl resultatet blifva detsamma ungefär äfven med desse "kommersiella attachéer". Och, mine herrar, besinnen väl, att den, som vill exportera varor på utlandet, måste resa omkring till de olika handelsplatserna eller, om han icke gör det sjelf, välja sådana ombud, som förstå sin sak. Är det meningen, att dessa attachéer skola stå del credere, då kan det så vara, men det förmodar jag icke vara meningen. Då måste de följaktligen hafva sakkunskap. Men om de först skola förvärfa sig sådan, huru lång tid kommer det då icke att gå åt, innan de begripa hvad som bör göras? I fråga om jern- och trä-industrien har man nu kommit så långt, att tillverkarne sjelfva resa ut för att sälja sina varor, eller ock skicka ut sina väl affönade ombud. Jag vill icke därför påstå, att icke den tid kan komma, då dylika kommersiella attachéer skulle kunna komma att göra nytta, men jag tror bestämdt, att de under de första åren komma att blifva af föga praktisk betydelse.

Lägger man dertill, att för närvarande äro anstälde öfver 700 konsulter och diplomater, och göra dessa sin skyldighet, så ligger det väl nära till hands, att man skulle kunna hjälpa sig med de personer, vi redan hafva.

Jag har intet yrkande att göra, men jag har velat framställa min uppfattning af frågan.

Herr Ekman, Carl: Jag vågar visserligen icke åtaga mig att söka bevisa, att något stort resultat skulle kunna ernås genom bifall till det nu föredragna betänkandet, men jag kan icke annat än uttala, att det skulle se bra eget ut, om i en tid sådan som den närvarande, då det allmänt klagas i landet öfver betryck för vår industri och våra näringar, man skulle afslå en framställning sådan som denna, hvilken

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

*Anslag till
kommerciella
attachéer.
(Forts.)*

anser att sätta Kongl. Maj:t i tillfälle att vidtaga åtgärder, hvarigenom på främmande marknader våra exportartiklar skulle kunna göras mera kända än de för närvarande äro, och derigenom någon utsigt skulle kunna vinnas att få för desamma en ökad afsättning.

Här har blifvit af en föregående talare framhållet de stora vådor för anslagen på tredje hufvudtiteln, som genom ett bifall till den föreslagna punkten skulle uppkomma, men då den Konungens rådgifvare, som närmast har att vaka öfver denna hufvudtitel, här förklarar, att han anser dessa vådor kunna förebyggas, derest den motivering, som blifvit af Stats-Utskottet framlagd, blir af Kammaren underkänd, så ser jag icke någon våda i att bifalla hvad Stats-Utskottet föreslagit, med underkännande af den i samma punkt afgifna motivering.

Med fäst afseende således å de nu rådande förhållandena och den utsigt till en möjlig fördel för bättre afsättning på utlandet af vårt lands produkter, som finnes i den framställning Kongl. Maj:t gjort, anser jag mig böra påyrka bifall till Utskottets framställning, men med underkännande af Utskottets motivering.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve Ehrensvärd: Diskussionen har dragit temligen långt ut, och jag kan förstå, att Kammaren vill hafva ett slut på den; jag skall därför fatta mig så kort som möjligt.

Då jag sjelf velat benämna det förslag, jag hemställt till Riksdagens pröfning, endast ett försök, ligger deri, att jag sjelf icke är fullt öfvertygad om, att icke möjligen detta förslag kan slå illa ut eller åtminstone icke lyckas så väl, som jag önskat; och därför är det också, som en mindre summa blifvit begärd, än som otvifvelaktigt skulle komma att behövas, i fall försöket skulle lyckas och i fall det skulle komma att omfattas med förtroende i landet och erkännas som ett godt medel för främjande af våra näringar — en tillökning i kostnader, som säkerligen ingen sedan skulle beklaga sig öfver. Men att detta försök skulle kunna leda till så många olyckor, blifva så ödesdigert, som min ärade vän här strax bakom mig påstått, det hade jag verkligen icke trott och tror det icke heller nu.

Man kan ju utan tvifvel ogilla så väl det syftemål, som ligger till grund för detta förslag, som det sätt, hvarpå man söker att nå detta syftemål. Det syftemålet är att äfven genom medverkan från statens sida söka höja industri och näringar genom att bereda dem tillträde till afsättningsorter i utom-europeiska länder. Det är en sak, som ingalunda är främmande för de europeiska folken i närvarande stund. Jag kan således icke tillmäta mig att hafva uppfunnit det. Öfver allt ser man i denna stund, att en ganska stark rörelse i detta hänseende gör sig gällande. Man har sökt nå detta syftemål på olika vägar. Man har sökt vinna det genom upprättande af undervisningsanstalter, der det meddelas långt grundligare undervisning åt personer, som skola egna sig åt handel och näringar, än den undervisning, som gifves i våra vanliga handelsinstitut. Man har inrättat exportföreningar; man har med dryga kostnader bildat handelsmuseer;

man har utarbetat omständliga exportkataloger, upptagande alla de artiklar, som tillverkas i landet och utgöra föremål för export. Man har låtit trycka dessa kataloger i ett stort antal exemplar och utsändt dem till beskickningar och konsulat, spridda öfver hela världen, för att dessa måtte kunna meddela dem åt vederbörande i dessa länder. I flera länder, och icke såsom min högt ärade vän nämnde, endast i Italien, har fråga uppstått att såsom en länk i detta arbete införa kommersiella attachéer. Äfven i Österrike har fråga derom uppstått, och just under sistlidne vinter har denna sak der varit föremål för en ganska omfattande behandling. Inom Schweiz, vid universitetet i Bern, har man inrättat en särskild kurs för utbildande af konsulatattachéer. Jag tror således icke, att det varit alldeles obefogadt af mig att draga denna fråga under Riksdagens pröfning och att sålunda bereda Riksdagen tillfälle att i ämnet fatta det beslut, Riksdagen anser lämpligt.

Det ser nästan ut, som om namnet skulle hafva mycket bidragit till det mindre goda omdöme, som fälts öfver detta mitt försök. Man har här framhållit, att attachéer tillhöra den lägsta grad af tjenstemän vid en beskickning, och att de således icke blifva i tillfälle att komma i beröring med de verkande personerna, och att de kommersiella attachéerne således icke heller skulle få tillfälle att utföra de uppdrag de skulle erhålla. Jag ber dock att få anmärka, att denna benämning väl icke är hufvudsak här. Det visade sig svårighet att finna ett adekvat uttryck för hvad man sökte, och efter åtskilliga öfverläggningar stannade man vid denna benämning "kommersiella attachéer, hvarigenom en bestämd skilnad kunde göras med "attachés diplomatiques". Man slapp då använda benämningen "attachés consulaires", hvilket man ville undvika, därför att de möjligen skulle kunna användas äfven vid en beskickning. Och man trodde sig hafva ett föredöme i de "attachés militaires", som sedan lång tid tillbaka varit anställda äfven af oss. Dessa militaire attachéer hafva, därför att de varit anställda i en viss egenskap, aldrig blifvit satta i jembredd med de lägste tjenstemännen vid beskickningen — min ärade vän vet det bäst, som sjelf beklädt en eller par dylika befattningar — utan hafva de helt naturligt kommit i beröring med just de personer, med hvilka de bort umgås, nemligen militärpersoner och sådana som haft till sin uppgift krigareyrket och hvad till dess utbildning, dess organisation hörer. Det är med sådana personer, som de företrädesvis hafva sökt att komma i beröring, och som de också hafva kommit i beröring med. Nu, då fråga var om handel och näringar, tog man, för att icke hafva en allt för okänd titel och för att angifva, att de kommersiella attachéerne icke stå i paritet med de allra yngsta, från hemmen nyligen utflugne tjenstemännen vid beskickningen, denna benämning "kommersiella attachéer för att dermed tillika antyda, att de snarare stå i paritet med nyssnämnda militärattachéer, till hvilka befattningar icke, såsom jag tror en talare nämnde, tagas några "gröngölingar", utan äldre, pröfvade militärer, från majoren ända upp till generalen. Den största svårigheten blir emellertid att finna lämpliga personer. Jag har angifvit två syftemål med dessa kommersiella attachéer. Det

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

*Anslag till
kommersiella
attachéer.*
(Forts.)

ena är att erhålla personer, som skulle kunna utsändas till främmande land och der söka inhemta sådana upplysningar, hvarigenom handelsförbindelser der skulle kunna upprättas till fördel för vårt land och vår industri. Jag vet väl, att ingen utrikesminister och ingen regering och ingen Riksdag kan *skapa* afsättningsorter. Men alla tre kunna samverka för att hjälpa till att taga reda på, huruvida icke möjligen lämpliga exportorter skulle kunna finnas, som man kunde försöka att frekventera. Af allt detta lär det väl följa, att det icke bör vara några ungdomar eller några endast teoretiskt bildade personer utan någon praktisk erfarenhet, som böra användas, utan att man tvärtom till dessa platser bör söka erhålla just praktiskt bildade personer med en tillräcklig teoretisk underbyggnad, folk, som icke äro främmande för näringarna i allmänhet och deras behof. Men jag har äfven haft en annan tanke med inrättande af dessa kommersiella attachéer, nemligen att i dem söka erhålla alumner för konsulsbefattningar, och det just för att derigenom få icke allenast teoretiskt, utan praktiskt bildade konsulter. I Sverige egnar man sig icke mycket åt konsulsbanan. Det finnes visserligen ganska många, som vilja blifva konsulter, men de äro mycket få, som vilja börja från början på denna bana och arbeta sig fram från de lägre graderna till de högre. Derför har det också ofta förekommit, att man önskat, att andra personer möjligen kunnat vara att tillgå för dessa konsulsbefattningar än dem, som ansökt om dem. Härmed vill jag visst icke hafva sagt något förklenande för vår nuvarande konsulsstat. Jag är öfvertygad om, att alla äro lifvade af de bästa afsigter, och corpsen består i allmänhet af kunniga, användbara och nitiska personer, så förtrogna med sina uppgifter, som man öfver hufvud kan begära. Här är uppgifvet, att vi hafva 6- à 7 hundra konsulter. Men huru många af dem hafva reda på den svenska industrien och huru de svenska näringarna bedrifvas och hvad som kan behöfvas för att rätt gagna dem? Utaf dessa många hundra konsulter har flertalet aldrig satt sin fot inom Sveriges eller Norges landamären och har om vårt land intet annat begrepp, än hvad de läst sig till i någon tarflig geografi eller i konsulsstadgan. De fleste hafva sökt konsulsbefattningen endast för den ställning, den anses gifva, och de sköta utan tvifvel sin tjänst oklanderligt, eller så som man har rätt att fordra af dem; men icke kan man påräkna, att dessa personer, som icke kunna en enda stafvelse af vårt lands språk, skola kunna vara några synnerligen verksamma apostlar för vår industri och våra näringar i de länder, som allt mera öppnas för den europeiska handeln. Icke kan man tänka sig, att man i Afrika eller vestra trakterna af Amerika eller längs de stora kuststräckorna i Ost-Asien eller i Stilla Oceanens archipelager, i Australien, skall kunna få till konsulter i allmänhet personer, som med någon sakkänedom skola kunna handleda våra näringsidkare, om desse ville försöka att der öppna en exportrörelse. Vi kunna ju icke göra såsom tyskarne göra med sina "schwimmende Bazaren", stora ångfartyg, som de skicka omkring till de för handeln nyöppnade trakterna med prof på Tysklands tillverkningar, modeller m. m. ett slags gårdfarihandel i största skala. Vi hafva icke råd dertill, men

vi hafva råd att skicka ut en kompetent person, som kan uppehålla sig månader eller år på olika ställen och taga reda på och lemna underrättelser om hvad som der kan göras för vår export och sätta sig i förbindelse med närings- och industridkare i hemlandet. Det är det jag afsett.

Det är möjligt, att det förslag, som jag fått Kongl. Maj:ts tillåtelse att framlägga för Riksdagen, är omoget; det är ju möjligt, och då får jag finna mig i, att Kammaren icke gillar det. Men finnes det någon, som tror, att det, som blifvit föreslaget, icke skulle skada utan tvärt om kunna gagna våra näringar och vår industri i en dålig tid, då de behöfva uppmuntran och då man klagat öfver att de icke åtnjuta det skydd af staten, som erfordras, hemställer jag dock, om det icke vore värdt att våga på detta försök, likväl alltid under den förutsättning, såsom jag redan förut anmärkt, att anslaget beviljas med ogillande af Utskottets motivering.

Herr Björnstjerna: Jag skall endast några ögonblick taga tiden i anspråk och har begärt ordet blott för att förekomma ett missförstånd.

Jag tror mig hafva yttrat, att jag icke hade något emot anslagets beviljande, *så vida det blefve uppfördt under sjetta hufvudtiteln*, och vill gerna bevilja alla anslag, som kunna anses gagnande för vår industri, men vill icke att de uppföras på utrikesdepartementets stat, som är gemensam för Sverige och Norge. Jag framhöll de faror, som kunna uppstå derigenom, att om än motiveringen utgår, kvarstår lika fullt den så tydligt uttalade afsigten, att vid en blifvande riksdag minska kabinettskassans anslag med ett motsvarande belopp; att detta inom Andra Kammaren åtminstone är meningen, lär väl icke någon kunna sätta i tvifvel. Följden blifver då förmodligen, att Norge gör på samma sätt och äfven indrager 20,000 kronor på sitt anslag till kabinettskassan — för att anställa norska kommersiella attachéer. Då jag icke anser kabinettskassan hafva råd att mista så stor del af sina tillgångar som här af blefve följden, har jag motsatt mig anslagets beviljande; men vill Riksdagen lemna det under sjetta hufvudtiteln, har jag icke något deremot. Jag har visserligen ingen förhoppning, att genom detsamma mycket skall kunna uträttas, men det kan ju möjligen göra något gagn.

Friherre von Essen, Fredrik: Om det ligger någon sanning i det påståendet, att inom Riksdagen råder någon missstro i afseende å utrikesdepartementets intresse för vår handel och våra näringar, synes det mig ganska underligt, om Riksdagen nu, då försök göres att fränja handelns och näringarnas intressen, skulle bemöta en sådan proposition med afslag.

Det torde icke vara för mycket att offra ett så litet anslag för att se till, om något kan göras och om något resultat kan vinnas i den riktning, som särskildt den Andra Kammaren så mycket önskat, nemligen att utveckla intresset från utrikesdepartementets sida för vår handel och våra näringar.

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

Den siste ärade talaren har hyst en något afvikande åsigt i denna punkt, då han bland annat framhållit, att anslaget borde förläggas under sjetje hufvudtiteln. Jag hade trott, att just han skulle kunna bedöma, huru vida icke den, som förestår utrikesdepartementet, bättre än någon annan kunde öfverskåda handelsförhållandena i utlandet och bättre bereda tillfälle för dylika tjänstemän som dem, hvarom här är fråga, att komma i beröring med framstående praktiska personer i främmande land, än hvad civilministern skulle kunna göra, äfven om denne hade den största personliga förmåga. Ligger detta männe icke i öppen dag? Dessutom synes det mig vara öfverflödigt att påminna den ärade talaren om, i hvilken intim beröring hela konsulsstaten står till utrikesdepartementet, men jembörelsevis mindre till civildepartementet. Detta är den omständighet, som talar för att detta anslag förläggas, såsom ock Kongl. Maj:t föreslagit, under tredje hufvudtiteln.

Samme talare framhöll det sorgliga förhållandet, att våra svenska industrialster äro så dyra, att de icke kunna konkurrera med de utländska. Det är en ganska nedslående tafla han framstälde; jag vågar icke söka förmildra den taflan, ty jag tror den vara fullt sann. Men därför böra vi icke lägga armarne i kors och icke söka göra något för att afhjelpa det.

Det är beklagligt, att beträffande detta förslag, som synes vara så tilltalande, det dock skall finnas så många olika meningar i fråga om sättet att utföra detsamma. Och sedan det framträdt så många fiender mot förslaget, har det nu slutligen mött ett särskildt hinder deri, att utrikesministern ansett sig icke kunna tillstyrka Kongl. Maj:t att acceptera detsamma, så vida Riksdagens beslut blir i öfverensstämmelse med Utskottets förslag, eller med andra ord att Riksdagen icke ogillar den i Utskottets förslag förekommande motiveringen. Jag hade trott, att denna motivering kunde anses så lindrig, att den skulle kunna accepteras, enär det icke står ett ord om, att af kabinettskassan skulle besparas en summa, som motsvarar det nu föreslagna anslaget, utan helt enkelt dessa ord: "enär det synes antagligt, att kabinettskassans behof möjligen skulle kunna fyllas med ett något mindre belopp än för närvarande därför tages i anspråk". Det är väl icke för mycket begärdt, att i framtiden någon nedsättning i kabinettskassan möjligen må kunna ske. Ty äfven om icke lönerna äro för höga, skulle väl ändock något kunna besparas. Om man t. ex. blott tager i betraktande pensionsbeloppen, finner man, att dessa uppgå till 34,350 kronor. Man kan väl då tänka sig, att någon af dessa pensionstagare affider och att derigenom uppstår en besparing på ett eller annat sätt.

Det är ganska gifvet, att, om man verkligen vill sjelfva saken, alla dessa hinder kunna öfvervinnas. Min tro är, att, om Utskottets motivering borttages, hela frågan faller i Andra Kammaren, och då är frågan äfven fallen vid denna riksdag, till skada för vår industri, som eljest skulle kunnat hafva ett stöd genom anslagets beviljande.

I afseende å anslagets belopp, är det visserligen så litet, att med detta belopp icke kan åstadkommas något stort resultat, men jag vill,

likasom chefen för utrikesdepartementet, anmärka, att om det verkligen visar sig vara af någon nytta och ega någon betydelse, Riksdagen nog icke skall underlåta att höja det. Visar det sig verkligen, att det gör gagn, blir det nog ingen svårighet att få erforderliga penningar för ändamålet.

Dessutom föreställer jag mig, att det skulle kunna underlätta saken, om t. ex. större handelshus finge tillfälle att erbjuda sig att bidraga till att skicka ut agenter med statsunderstöd till en eller annan utländsk handelsplats, hvilka agenters resor de icke äro i tillfälle att ensamma bekosta. Staten finge då bidraga till kostnaden för en sådan agents utsändande, hvilken väl kunde fylla sin plats såsom attaché, på samma gång han hade understöd af handelshuset för att utföra något dess uppdrag. På så sätt skulle anslaget bättre komma att räcka till.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag vill fästa uppmärksamhet på, att den invändning, som i synnerhet Herr Björnstjerna framställt mot att bevilja detta anslag, helt och hållet förfaller, derest Kongl. Maj:t vid uppgörande af statsregleringen ett följande år öfverflyttar begäran om anslaget till annan hufvudtitel. Således syftar denna invändning i själfva verket på hvad som i framtiden kan komma att göras, och icke på hvad som nu sker. För närvarande är det för den skull bråkigt, om detta anslag står på den ena eller andra hufvudtiteln.

Jag hade icke tänkt yttra mig i denna fråga, emedan jag ansåg mig böra hafva större sakskaäl för att bestämdt kunna förorda anslaget, men i anledning af den diskussion, som här förefallit, anser jag mig dock böra säga några ord. Det har såsom skäl för anslaget hufvudsakligen blifvit framhållet, att vår industri lider af stark konkurrens. Så är också verkligen förhållandet: vår industri lider ofantligt för närvarande af en stor konkurrens. I flera andra länder söker man på mångahanda sätt bispringa sin industri för att den må kunna bestå i den svåra konkurrensen med andra länders. Man har dervid äfven bland annat valt samma utväg, som nu blifvit af Kongl. Maj:t föreslagen. Att då Första Kammaren skulle säga: det vilja vi icke vara med om; det tror jag icke skulle vara rätt, och jag anhåller därför, att herrarne måtte bevilja det begärda anslaget.

Jag vill tillägga några ord om den industriella ställningen i landet. Herr Stråle har redan försvarat industriidkarne. Men jag kan icke underlåta att tillägga, att vid de ganska vidlyftiga undersökningar, hvartill tullfrågorna under den sist förflutna tiden gifvit mig anledning, jag med stort nöje funnit, att en massa artiklar, som förut icke varit föremål för export, nu mera hafva blifvit det. Och jag kan tillägga, att den svenska industrien i allmänhet synes mig vara på väg att mer och mer ställa sig på export, och dermed följer, att prisen blifva lika billiga här i Sverige som i utlandet.

Jag kommer att rösta för bifall till förslaget; och skulle anse det vara sorgligt, om Första Kammaren skulle afslå denna begäran,

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

*Anslag till
kommersiella
attachéer.
(Forts.)*

då så få tillfällen gifvas att utan den enes förnärmande för den andres hjälp söka upphjelpa handeln och industrien i vårt land.

Rop hördes nu på proposition.

Herr Smith: Jag har blott några få ord att säga. Jag anhåller, att det yrkande, som nyss gjordes, att anslaget till dessa attachéer skulle komma under sjette hufvudtiteln, icke måtte vinna Kammarrens bifall. Jag har erfarenhet af, att det är en fördel att blifva introducerad af utrikesministern. När jag för några år sedan reste utomlands, fick jag af chefen för utrikesdepartementet ett introduktionsbref, som gjorde mig ofantligt mycket gagn. En introduktion från utrikesministern har i utlandet mycket större betydelse än en sådan från civilministern. I det ena fallet känner man, att introduktionen är af vigt och betydelse; i det andra vet man icke, huru härmed sig förhåller. Derfor tror jag, att det vore en fördel, att anslaget komme under tredje hufvudtiteln.

Grefve Barnekow: Jag anhåller endast att få instämma med Herr Stjernspetz i det af honom formulerade yrkande.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande utlåtande förelägo följande yrkanden: 1:o att Utskottets förslag skulle antagas; 2:o af Herr Casparsson, att Kammaren skulle bifalla Utskottets hemställan, men ogilla Utskottets till stöd derför anförda motivering; 3:o af Herr Stjernspetz, att Kongl. Maj:ts framställning om beviljande af medel till anställande af kommersiella attachéer må på det sätt af Riksdagen bifallas, att Riksdagen, till främjande af den svenska industriens och näringsarnas intressen af vidgad område för afsättningen af dess alster, beviljar på extra stat för år 1887 ett anslag af 20,000 kronor; dock under vilkor *dels* att med dessa medel endast må bekostas tillfälligt anställande af affärskunnige och för ofvan angifna ändamål lämplige personer å utom Europa belägna platser, *dels* ock att attachéerne erhålla till åliggande jemväl att till Kongl. Maj:t afgifva redogörelse öfver sin verksamhet och att denna redogörelse genom Kongl. Maj:ts försorg på lämpligt sätt offentliggöres; samt 4:o att Utskottets hemställan skulle af Kammaren afslås.

Derefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till Herr Casparssons yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr Stjernspetz begärde votering, i anledning hvaraf, och sedan såsom kontraposition dervid antagits afslag å Utskottets hemställan, uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad Stats-Utskottet hemställt i sitt utlåtande N:o 7 a, men ogillar den af Utskottet till stöd derför anförda motivering, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås Utskottets hemställan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 47;
Nej — 42.

Föredrogos å nyo och biföllos Stats-Utskottets den 17 och 19 innevarande April bordlagda utlåtanden och memorial:

N:o 8 a, i anledning af Kongl. Maj:ts förslag angående afförande från riksstaten af Lifbevärsregementets anslag;

N:o 50, angående fortsättning af arbetet å sakregistret till Rikets Ständers protokoll med bihang för tiden från och med år 1809 till och med år 1866; samt

N:o 51, i anledning af väckta motioner om afsättande af en fond för bildande af olycksfalls- samt ålderdomsförsäkringsanstalter för arbetare, pensionering af arbetare m. m.

Föredrogs å nyo Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 17 och 19 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 8, i anledning af väckt fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om förständigande för kronofogdarne i riket att till vederbörande kommunalnämnder med posten öfversända redovisning för indrifna kommunalutskylder.

*Angående
föreskrift för
kronofogdar
att med po-
sten sända
redovisning
för indrifna
kommunal-
utskylder.*

Herr Bergström: Herr Grefve och Talman! Det är ingen stor fråga, som nu förekommer till behandling, men jag vågar ändå begära, att Kammarren skänker någon uppmärksamhet åt densamma, emedan hvad här af Kammarens Tillfälliga Utskott är föreslaget, efter min tanke, innebär en fara för den tjenstemannaklass, ärendet angår. 70 § i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet innehåller, att öfver de personer, som icke erlagt sina kommunalutskylder, och för hvilka kommunalstämman ej beviljat afskrifning, skall en restlängd af kommunalnämnden upprättas och öfverlemnas till kronofogden i orten, hvilken det derefter åligger att i vederbörlig ordning indrifva och till kommunalnämnden redovisa de resterande kommunalutskylderna. Med

Angående föreskrift för kronofogdar att med posten sända redovisning för indrifna kommunalutskylder.
(Forts.)

anledning af en motion, som handlagts af Andra Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 3, har samma Utskott ansett, att den nämnda bestämelsen borde tydas derhän, eller åtminstone genom en af Kongl. Maj:t meddelad föreskrift närmare bestämmas så, att kronofogde vore skyldig icke endast att med posten öfversända de indrifna medlen, utan äfven att dervid foga redovisning för desamma. Det är väl uppenbart, att, så vidt här vore fråga omändring af kommunallagen, detta ärende icke blifvit behandladt i vederbörlig ordning; ty det skulle i förutsatta händelse hafva behandlats af Lag-Utskottet. Men jag vill icke taga frågan på det sättet, utan föreställer mig, att, fastän Andra Kammarens Tillfälliga Utskott något resonnerat om, att det skulle vara en i kommunalförordningen lagstadgad skyldighet för kronofogdarne att med posten öfversända de influtna medlen jemte redovisning dertill, det dock egentligen är fråga om att Konungen skulle i administrativ väg gifva dem en föreskrift att handla på det viset. Och om så är, möter intet hinder att anse ärendet vara handlagdt i vederbörlig ordning. Nu har jag ingenting emot, att kronofogdarne få en föreskrift att med posten insända de indrifna medlen, och jag tror till och med, att de villigt göra detta utan föreskrift, om kommunalnämndens ordförande sådant begära. Medlen kunna sändas i assurerade bref, och på det sättet få ju kommunerna skyndsamt in sina resterande utskylder, hvilket för dem är hufvudsaken. Men hvad angår frågan om redovisningen, måste jag motsätta mig, att kronofogdarne skulle blifva ålagdt att afhända sig sin redovisning med tillhörande verifikationer, utan att erhålla godkännande deraf och qvitto dertill. Det vore att försätta dem i ett betänkligt läge. Visserligen har denna Kammares Tillfälliga Utskott tänkt något bättre på saken än Andra Kammares Tillfälliga Utskott; detta erkänner jag villigt. Men om man ser på den utväg, att betrygga kronofogdarnes rätt, som denna Kammares Utskott med fäst afseende å de för postförsändelser för närvarande gällande bestämmelser uppgifvit, så finnes den leda till mycket besvär och många onödiga omgångar. Man skall nemligen taga afskrift af verifikationerna och låta postföreståndaren bekräfta afskrifternas riktighet m. m. Den förändrade anordning, som Utskottet derjemte anvisat såsom lämplig och möjlig att åvägabringa, torde icke vara för kronofogdarne tillräckligt betryggande. Jag föreställer mig, att när kommunalnämndens ordförande har fått in medlen, så hastar det icke så mycket med redovisningen. Han behöfver antagligen i andra ärenden vid särskilda tillfällen besöka kronofogden och kan då få taga del af redovisning och verifikationer. Han kan ock genom brevvetling få veta, när kronofogden med visshet är att råka hemma. Dertill är tillräckligt, att det tillgår såsom förut. Då, som sagdt, skyldighet att insända de kontanta beloppen icke är af kronofogdarne bestridd, men de på det högsta frukta för en föreskrift, som skulle ålägga dem att afhända sig de verifikationer, hvilka skola skydda dem mot kommunalnämndsordförandenas obehöriga kraf, får jag yrka afslag å Utskottets betänkande.

Herr Stråle, Wilhelm: Om fråga vore att äfventyra kronofogdarnes säkerhet i förevarande hänseende, så vore jag lika villig som

skyldig att i likhet med den förste talaren motsätta mig det förslag, som nu är i fråga. Men så är icke förhållandet efter min åsigt, utan frågan är att kunna, på samma gång man bereder kronofogdarne fortfarande trygghet emot obehöriga efterräkningar, bereda en väsentlig fördel för kommunalordförandena. Utskottet har antydt det sätt, hvarpå detta skulle tillgå, icke genom bevis med afskrifter, ty det är omöjligt i vissa fall, der, såsom fallet är uti en kommun i Stockholms län, der verifikationernas antal uppgår till omkring 500 nummer, men om kronofogden berättigas att af posttjenstemannen erhålla bevis derom, att de kontanta medlen och redovisningen åtföljas af t. ex. 500 numrerade verifikationer, torde konofogdens säkerhet vara tillgodosedd. Jag har anledning att antaga, att några praktiska svårigheter icke skola möta emot meddelandet af en sådan föreskrift för posttjenstemannen.

Om nu Första Kammaren bifaller Utskottets förslag, så anmäles ärendet hos Kongl. Maj:t, som remitterar det till samtliga Konungens Befallningshafvande, hvilka sannolikt höra kronofogdarne; och slutligen får nog äfven Kammarkollegium ett ord med i frågan. Skulle nu emot min förmodan den betänklighet, som den förste talaren anförde, befinnas kvarstå, så är det ju uppenbart, att Kongl. Maj:t icke bifaller förslaget.

Frågan är emellertid icke så obetydlig, som den föregående talaren förestälde sig, den är temligen viktig för kommunalordförandena. Om genom en blifvande utredning befinnes, att man, på samma gång fogdarne beredes full trygghet, äfven kan lemna kommunalordförandena någon lättnad i deras besvär, så tror jag, att man härigenom skulle uträtta något nyttigt. Nu tillgår väl på ett och annat ställe så, att både penningar och verifikationer på god tro skickas till kommunalordförandena, och då är ju allt bra; men mera allmänt torde det icke ske. Kommunalordförandena finna det emellertid vara ett stort besvär att kanske en eller annan gång utan att träffa kronofogden resa till honom för att hemta medlen och redovisningen. Särskildt måst jag anmärka, att kronofogden icke är skyldig ens att afsända penningarna, ty någon föreskrift derom finnes icke. Kan man lätta det ganska tunga besvär, som ligger på kommunalordförandena, så tror jag det vore lämpligt, att så skedde. Erfarenheten visar redan, att betydande svårigheter yppa sig att erhålla lämpliga personer till kommunalordförande, och de, som mottagit uppdraget, upphöra snart dermed. Kan man nu, utan att fogdarnes säkerhet uppoffras, bereda dessa ordförande en lättnad, så tror jag att det är skäl att göra det. Jag vågar alltså tillstyrka bifall till Utskottets hemställan.

Herr vice Talmannen: Jag misskänner visserligen icke den välvilja mot kommunens förtroendemän, som ligger i det nu framställda förslaget, men liksom sjelfva Utskottet kan jag icke underlåta att anse, att i den utsträckning, som Utskottet föreslagit, förändringen möter ganska stora betänkligheter. Det möter ingen betänklighet alls att låta kronofogden skicka *medlen*, emedan dessa kunna skickas under assurans, och för deras framkomst eller ersättning, om de icke

Angående föreskrift för kronofogdar att med posten sända redovisning för indrifna kommunalutskylder, (Forts.)

*Angående
föreskrift för
kronofogdar
att med po-
sten sända
redovisning
för indrifna
kommunal-
utskylder.
(Förts.)*

framkomma, kan full trygghet beredas. Men det är icke alldeles samma händelse med *verifikationerna*; att försäkra dessa på ett sätt, som medförde full trygghet, det skulle, enligt hvad så väl Utskottet som den siste talaren visat, medföra betydligt besvär. Huru vida det af Utskottet anvisade sättet verkligen skulle medföra i legalt afseende tillfredsställande resultat, det synes mig tvifvelaktigt, oberäknadt att man icke har någon visshet att antaga, att ett sådant sätt kan få begagnas. För min del tror jag således, att det skulle vara mest välbetänkt att inskränka åtgärden till *medlen* och taga bort *redovisningshandlingarna*. I sådan händelse skulle beslutet komma att lyda sålunda: "att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes meddela föreskrift derom, att kronofogde, som, jemlikt 70 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862, anlitats om indrifning af resterande kommunalutskylder, skall vara pliktig, då ordförande i kommunalnämnd härom framställer skriftlig begäran, att dessa medel under uppgifven adress i assureradt tjenstebref till kommunalnämnden öfversända."

Jag anhåller om proposition å förslaget med denna förändring.

Herr Törneblad: Då jag deltagit i det Tillfälliga Utskottets behandling af denna sak, ber äfven jag att få säga några ord till försvar för dess åsigt.

Det torde vara för Kammarens ledamöter klart af Utskottets betänkande, att här har uttalats ett önskningsmål, ett behof af förändrad tillämpning eller bestämda föreskrifter i afseende på tillämpningen af en § i kommunallagarne. Från denna synpunkt måste man taga ärendet och det visar sig, att det blifvit så taget, då det i Andra Kammaren behandlats af ett Tillfälligt Utskott och är till Tillfälligt Utskott här i denna Kammare remitteradt. Då ett sådant önskningsmål yppat sig, då ett sådant behof framträd, så är det tydligt, att man helst vill bringa det under dens pröfning, som bäst kan verkställa en sådan pröfning, nemligen Kongl. Maj:ts, och det har, så vidt jag vet, egentligen varit Första Kammarens Tillfälliga Utskotts afsigt att få ärendet fram till Kongl. Maj:t, så att Kongl. Maj:t måtte i ärendet fatta det beslut, som han anser vara lämpligt med afseende såväl på ambetsmännens trygghet som på de framställda önskningarna. Det är så mycket mera lämpligt att sådant sker, som, enligt hvad upplyst blifvit, i praxis så tillgår, att redan nu vissa kronofogdar iakttaga det förfarande, som här anses böra upphöjas till lag. Och i afseende på stadgande af lag finnes ju ingen fördelaktigare ställning, än när man kan låta en inträdd praxis så att säga taga form af bestämda föreskrifter eller den form, som ensam kan blifva den rätta, nemligen den som Kongl. Maj:t gifver deråt. Ty hade det varit fråga om, att Riksdagen här skulle formulera en föreskrift, tror jag att det hade varit mycket betänkligt, emedan man icke på grund af motion i Riksdagen kan utfärda stadganden, som först efter grundlig undersökning och pröfning af ärendet, nemligen genom inhemtande af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes och möjligen Kammarkollegii yttranden, kunna komma i fråga. Det är icke alls gifvet, att samtliga Kongl. Maj:ts Befallningshafvande komme att

afstyrka förslaget. Det är visserligen möjligt, men föga troligt, eftersom vi här hafva hört en landshöfding försvara detsamma, och jag tror icke att han i sitt embete skall sakna stöd af dess embetsmän. Det är från denna synpunkt, nemligen att ärendet skulle komma fram till Kongl. Maj:t, som Utskottet ansåg sig böra biträda Andra Kammarens beslut.

För min del hade jag hellre sett, om Andra Kammarens beslut varit affattadt i mera obestämda uttryck, att Kongl. Maj:t velat taga under ompröfning *huruvida* föreskrifter i ifrågavarande syfte kunde utfärdas; men med den långsamma behandling som ärendena hafva, då de skola gå genom Tillfälligt Utskott, har jag för min del icke ansett några betänkligheter möta vid att biträda Andra Kammarens beslut, då detta i sjelfva verket blott är en anhållan, på hvilken Kongl. Maj:t kan fästa det afseende han finner lämpligt med afseende på den gjorda motiveringen — ty den är i detta fall naturligtvis af högst väsentlig vikt — och sedermera de hörda myndigheternas yttranden. Af Första Kammarens Tillfälliga Utskotts betänkande framlyser tydligt, att man vill hafva kronofogdarnes trygghet framför allt fullt förvissad, och jag tror, att detta kan ske genom någon lättnad i afseende å postbefordran, och har Utskottet äfven varit i tillfälle att inhemta åtminstone en antydning derom, att sådan icke skulle vara omöjlig att erhålla. Jag föreställer mig, att risken af ett bifall således är mycket liten och vågar därför, i likhet med Utskottets ordförande, anhålla om bifall till Utskottets förslag oförändradt.

Herr Bergström: Herr Grefve och Talman! Då jag yrkade afslag å Utskottets betänkande i dess helhet, så utgick jag derifrån, att en kronofogde, om kommunalnämndens ordförande begärde, att han måtte insända medlen med posten, icke skulle vilja undandraga sig att efterkomma en sådan önskan. Derfor ansåg jag, att man icke behöfde gifva bestämd föreskrift derom; men då Utskottets ordförande och en dess ledamot synas lägga synnerlig vikt på att få sådan föreskrift utfärdad, så har jag ingenting deremot och förenar mig gärna, med frånträdande af mitt förra yrkande, med Herr vice Talmannen.

Men det är en annan sak, hvarom jag vill yttra ett par ord. Jag finner visserligen af betänkandet, att denna Kammares Tillfälliga Utskott yttrar, att "efter hvad upplyst är, kronofogdarne på åtskilliga ställen redan med posten öfversända ifrågavarande redovisning jemte kontanta medel och bilagor," men ser jag på motiveringen till motionen, så åberopar just motionären det förhållandet, att kronofogdarne vägra att sända redovisningarna, därför att de icke anse sig med trygghet kunna lemna verifikationerna ifrån sig. Hvar har nu det Tillfälliga Utskott, hvars betänkande är föremål för öfverläggning, fått reda på att det finnes en sådan praxis? Jag nästan betviflar, att så är. Jag håller tvärt om före, att kronofogdarne för sin egen trygghet måste vägra och därför också vägra att efterkomma sådan begäran; hade de icke det gjort, så hade motionen icke framkommit. Jag vill visserligen icke bestrida, att en och annan kronofogde kan

Angående föreskrift för kronofogdar att med posten sända redovisning för indrifna kommunal utskyllder.
(Forts.)

*Angående
föreskrift för
kronofogdar
att med po-
sten sända
redovisning
för indrifna
kommunal-
utskylder.
(Forts.)*

finnas, som har det förtroendet till en viss kommunalnämnds ordförande, att han efterkommer en sådan önskan och sänder äfven redovisningen, men då sker det af fri och god vilja. Det är icke lagens mening att förbjuda en menniska att hafva förtroende till en annan menniska. Men flertalet af kronofogdar har icke detta förtroende för kommunalnämndsordförandena; de vilja behålla sina redovisningar, de vilja behålla sina verifikationer tills de få tillfälle aflemna dem mot giltigt qvitto. Det kan icke göra en kommunalnämnds ordförande någon olägenhet, om han icke genast får redovisningen; han kommer alltid någon gång i tillfälle att besöka kronofogden, då han kan öfverse redovisningen samt lemna sitt godkännande eller nedlägga sin protest mot densamma. Hvad som är angeläget för kommunen, är att snart få in de influtna medlen.

Herr Stråle, Wilhelm: Jag vill endast svara den siste ärade talar-
ren, att jag *vet*, att det på ett eller annat ställe tillgår såsom Utskottet sagt, men jag har icke sagt, att det tillgår så på alla ställen. Om jag icke trodde, att det funnes en utväg att komma ifrån detta för kommunalnämndsordförandena ganska stora besvär, utan att kronofogdarnes säkerhet äfventyrades, så skulle jag icke förorda saken. Nu tror jag dock, att det kan ske, och ser intet ondt uti, att frågan vinner utredning.

Jag vill ytterligare en gång fästa uppmärksamheten derpå, att den föreslagna bestämmelsen icke kan upphöjas till lag, förrän Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, troligen äfven kronofogdarne sjelfva, och dessutom Kammarkollegium blifvit hörda. Afstyrka myndigheterna förslaget, och man således finner, att det ej låter sig verkställas, så är ju ingen skada skedd, utan får frågan då förfalla. En utredning förtjenar dock frågan.

Herr Lindahl: Då äfven jag, såsom ledamot af det Tillfälliga Utskottet, biträdt Utskottets förslag, tillåter jag mig med ett par ord bemöta den hufvudsakliga invändningen mot bifall. Denna är, att om kronofogdarne sände redovisningshandlingarna till kommunalnämndsordföranden, så hade de icke någon trygghet för sitt förfarande med afseende å indrifningen af de resterande medlen; men mig synes vara temligen klart, att om det blifver föreskrivet, att kronofogden skall jemte de kontanta medlen äfven sända redovisningshandlingarna med posten, och dessa sedermera skulle komma bort, så kan han, då han har postmästarens qvitto, att de och de handlingarna ätföljt remissen, icke åläggas att gifva ny redovisning, ty han har redan fullgjort sin tjenstpligt. Då således i den föreslagna föreskriften icke ligger någon fara för kronofogdarne, yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad Utskottet i förevarande utlåtande hemställt, och sedan derpå att Kammarerna skulle biträda Andra Kammarerna i ämnet fattade beslut med den ändring, att orden: "jemte redovisningshand-

lingar“ uteslötes, samt förklarade sig anse den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Törneblad* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 8, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, besluter Kammaren att biträda Andra Kammarens i ämnet fattade beslut med den ändring, att orden: “jemte redovisningshandlingar“ uteslutas.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 19;

Nej — 26.

Som Andra Kammarens i ämnet fattade beslut således ej blifvit i oförändradt skick antaget, skulle jemlikt stadgandet i 3 mom. af 63 § Riksdagsordningen ärendet till Andra Kammaren återlemnas för vidare behandling.

Föredrogs å nyo och biföllos Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 17 och 19 innevarande April bordlagda utlåtanden:

N:o 9, med anledning af väckt motion angående pensionering af småbarnsskolans lärarinnor och lärare;

N:o 10, i fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående höjande af högsta delaktighetsbeloppet i Folkskolelärares pensionsinrättning; och

N:o 11, i fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om åläggande för Styrelsen för statens jernvägstrafik att vid import af stenkol och cokes begagna svenska fartyg.

Föredrogs å nyo och godkändes Lag-Utskottets den 19 och 20 i denna månad bordlagda utlåtande N:o 56, i anledning af väckt motion med förslag till åtskilliga lagbestämmelser, åsyftande jordbrukskreditens höjande.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades Herr *Stjernspetz* under fjorton dagar från denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 2,51 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 24 April.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollen för den 17 i denna månad.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets nedannämnda utlåtanden och memorial:

N:o 12 a, med anledning af Kongl. Maj:ts framställningar angående anslag till vissa byggnader för hospitalsvården;

N:o 52, i anledning af väckta motioner om nedsättning af annuiteterna å de till vissa enskilda jernvägsaktiebolag lemnade låneunderstöd af statsmedel;

N:o 53, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående pensionsrätt för innehafvare af en professur, afsedd att vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet genom särskilda gifvomedel upprättas;

N:o 54, i anledning af väckta motioner rörande dels nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter samt dels lindring i rustnings- och roteringsbesvären;

N:o 55, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om dels Kongl. Maj:ts proposition om anslag för anställande af kommersiella attachéer vid beskickning eller konsulat, dels väckt motion om anslag till handelsagenters anställande i utom-europeiska länder; samt

N:o 56, med anledning af Kamrarnes olika beslut i vissa till regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel hörande frågor.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att enligt öfverenskommelse, träffad mellan Talmännen, omröstningar jemlikt 65 § Riksdagsordningen komme att anställas vid Kamrarnes sammanträden Lör-

dagen, den 1 nästinstundande Maj, så vida voteringspropositioner för sådant ändamål blifvit af båda Kamrarne dessförinnan godkända.

Efter föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag N:o 202, med delgifning af nämnda Kammares beslut i anledning af dess Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 25, rörande Herr A. P. Linds motion om tillägg till Kongl. kungörelsen den 26 April 1853 angående rätt för part att återfå till öfverrätt ingifva handlingar, beslöt Första Kammaren, på hemställan af Herr *Carlson, Fredrik*, att hänvisa detta ärende till sitt Tillfälliga Utskott N:o 3.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. 2,40 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Tisdagen den 27 April.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades protokollen för den 19 och 20 i denna månad.

Anmälades och bordlades Banko-Utskottets utlåtande N:o 11, i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af Riksbanken.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Riksdagens Särskilda Utskotts den 21 innevarande April bordlagda utlåtande N:o 2 och Första Kammarens Tillfälliga Utskotts samma dag bordlagda utlåtanden N:is 12—15 äfvensom Stats-Utskottets den 24 i denna månad bordlagda utlåtanden N:is 12 a samt 52—54.

Föredrogos Stats-Utskottets den 24 innevarande April bordlagda memorial:

N:o 55, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om dels Kongl. Maj:ts proposition om anslag för anställande af kommersiella attachéer vid beskickning eller konsulat, dels väckt motion om anslag till handelsagenters anställande i utom-europeiska länder.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

N:o 56, med anledning af Kamrarnes olika beslut i vissa till regeringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel hörande frågor.

1—4 punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

5 punkten.

Lades till handlingarna.

6 punkten.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Herr vice Talmannen yttrade: Som underrättelse ingått, att Hans Excellens Herr Statsministern Themptander allvarsamt insjuknat, hemställer jag, att Kammaren behagade besluta att låta efterhöra Hans Excellens' helsotillstånd.

Härtill lemnade Kammaren på gjord proposition sitt enhälliga bifall.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att Banko-Utskottets utlåtande N:o 11 skulle uppföras främst å föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,20 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.
